Ազգ
Azg
10 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 2004 ՈՒՐԲԱԹ 168 (3089)

Ռուսները Բեսլանի ողբերգության մեջ վրացական հե՞տք են փնտրում

Ռուսաստանի արտգործնախարար Սերգեյ Լավրովը, ըստ «Ռուսաստանի ձայն» ռադիոկայանի, չի բացառում Բեսլանի դպրոցի գրավման եւ Հարավային Օսիայի իրավիճակի լարվածության միջեւ կապը: Մյուս կողմից, Լավրովն ընդունել է, թե չի կարող ներկայացնել կոնկրետ փաստեր, որոնք կվկայեն, որ «այդ իրադարձությունները փոխկապակցված են եւ ծրագրվել են մեկ կենտրոնից»: «Վրացական կողմի պատճառով Հարավային Օսիայում ստեղծված ճգնաժամի հետեւանքները եւ Հյուսիսային Օսիայում պատանդներ վերցնելը որոշ մտահոգությունների տեղիք են տալիս, եւ քաղաքական գործիչները պարտավոր են չբացառել, որ դա պատահական չէ», ասել է Լավրովը:

Ավելի վաղ Վրաստանի նախկին պետանվտանգության նախարար Թենգիզ Կիտովանին «Տրուդ» թերթին տված հարցազրույցում ասել էր. «Բեսլանում պատանդների գերեվարումն ուղղակիորեն կապված է Հարավային Օսիայի եւ ողջ Հյուսիսային Կովկասի հակամարտությունների հետ»: Կիտովանին պնդել է, որ չեչեն գրոհայինները ճամբարներ են ունեցել Պանկիսի կիրճում: «Այն ժամանակ նրանց համարում էին հարգարժան հյուրեր: Շեւարդնաձեն բացահայտորեն հանդուրժում էր ավազակներին», ասել է Կիտովանին:

«Իրանը հարգում է տարածաշրջանի երկրների տարածքային ամբողջականությունը եւ ինքնիշխանությունը»

Խաթամին Ադրբեջանի հավակնություններն Իրանի հյուսիսի նկատմամբ համարում է «քաղցր կասկ»

Իրանի Իսլամական Հանրապետության նախագահը կարեւոր է համարում Կովկասում յուրաքանչյուր լարվածության չեզոքացումը: Երեկ Երեւանի պետական համալսարանի դասախոսների եւ ուսանողների հետ հանդիպման ժամանակ Սեյեդ Մոհամմադ Խաթամին ասաց, որ տարածաշրջանի երկրներն ունեն զարգացման կարիք եւ այդ «զարգացումը պետք է լինի խաղաղ պայմաններում»:

«Իրանը, հարգելով տարածաշրջանի երկրների տարածքային ամբողջականությունը եւ ինքնիշխանությունը, ջանքեր է գործադրելու, որպեսզի ղարաբաղյան հակամարտությունը լուծվի խաղաղ ճանապարհով», ասաց Խաթամին՝ ընդգծելով, որ «հարեւան եւ բարեկամ Հայաստանի հանդեպ հարգանք ենք տածում»: Իրանի նախագահն այսպիսի պատասխան տվեց ուսանողներից մեկի հարցին՝ անցած ամիս Խաթամիի Բաքվում արած որոշ հայտարարությունների վերաբերյալ:

Օգոստոսի սկզբին պաշտոնական այցով Բաքու ժամանած Խաթամին հայտարարել էր, որ Թեհրանը ճանաչում է Ադրբեջանի տարածքային ամբողջականությունն ու ինքնիշխանությունը, Լեռնային Ղարաբաղը համարում Ադրբեջանի տարածք: Իրանի նախագահն իր երկրի անունից հավաստել էր, որ այսուհետեւ եւս Թեհրանը միանալու է Իսլամական համաժողով կազմակերպության բանաձեւերին, որոնցով, ի դեպ, դատապարտվում է «Հայաստանի ագրեսիան» Ադրբեջանի նկատմամբ:

Տես էջ 3

Իրանի նախագահ Մոհամմադ Խաթամին ծաղկեպսակ դրեց Ցեղասպանության զոհերի հուշահամալիրում:

ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄ

Ռուսաստանն ակտիվացնում է ջանքերը

ԲԱՔՈՒ, 9 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ռուսաստանն ակտիվացնում է իր ջանքերը ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորման ուղղությամբ, չորեքշաբթի հայտարարել է Ադրբեջանում իր դիվանագիտական առաքելությունն ավարտող Ռուսաստանի դեսպան Նիկոլայ Ռյաբովը Միլլի մեջլիսի նախագահ Մուրթուզ Ալեսկերովի հետ հանդիպման ժամանակ: Բաքվի «525» թերթի համաձայն, Ն. Ռյաբովը նշել է, որ սեպտեմբերի 16-ին Աստանայում ՌԴ նախագահի նախաձեռնությամբ կկայանա Ադրբեջանի, Հայաստանի եւ Ռուսաստանի նախագահների հանդիպում: Այդ հանդիպման հիմնական նպատակն է վեր հանել ղարաբաղյան հակամարտության լուծման ուղիները: Մ. Ալեսքերովն իր հերթին նշել է, որ Ադրբեջանում կատարվում են մի շարք բարեփոխումներ, սակայն հակամարտությունը, այդ լուրջ խոչընդոտներ է ստեղծում դրանց իրականացման համար:

Ալիեւ-Ժակոլեն հանդիպում

ՓԱՐԻԶ, 9 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ադրբեջանի նախագահ Իլհամ Ալիեւը, որն աշխատանքային այցով գտնվում է Ֆրանսիայում, չորեքշաբթի երեկոյան բանակցություններ է վարել ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի ֆրանսիացի համանախագահ Անրի Ժակոլենի հետ, որը նախագահին տեղեկացրել է ղարաբաղյան խնդրի կարգավորմանն ուղղված քայլերի մասին: Համաձայն Բաքվի «525» թերթի, Ա. Ժակոլենը լրագրողներին հայտնել է, որ հույսեր է կապում Ադրբեջանի եւ Հայաստանի նախագահների Աստանայում սպասվող հանդիպման հետ, որից հետո, նրա կարծիքով, առաջադիմություն ձեռք կբերվի խնդրի կարգավորման գործում:

Լիբանանի խորհրդարանը երկարաձգեց նախագահ Լահուդի պաշտոնավարության ժամկետը

Դա հանգեցրեց կառավարության 4 անդամների հրաժարականին

«Ազգը» սեպտեմբերի 3-ի համարում անդրադարձել էր առաջիկա նոյեմբերին Լիբանանի նախագահ Էմիլ Լահուդի պաշտոնավարության ժամկետի լրացմանը, ժամկետը 3 տարով երկարաձգելու նախաձեռնությանը՝ ընդգծելով, որ երկրի խորհրդարանը դժվարանում է կողմնորոշվել ինչպես գործող նախագահի, այնպես էլ առաջիկա նախագահական ընտրությունների հարցում:

Այս ամենը հիմք էր տվել ենթադրելու, որ Լիբանանը ներքաղաքական ճգնաժամի շեմին է: Սեպտեմբերի 8-ին, ինչպես այդ մասին նշել է ինտերնետային «Սանունուրուզ» թերթը, լիբանանյան խորհրդարանը որոշեց երկարաձգել նախագահ Լահուդի պաշտոնավարությունը: Կարծես հաստատելու համար մեր ենթադրությունը, դրան արձագանքեցին կառավարության անդամները՝ շրջակա միջավայրի, առեւտրի, մշակույթի եւ փախստականների գծով նախարարների հրաժարականով:

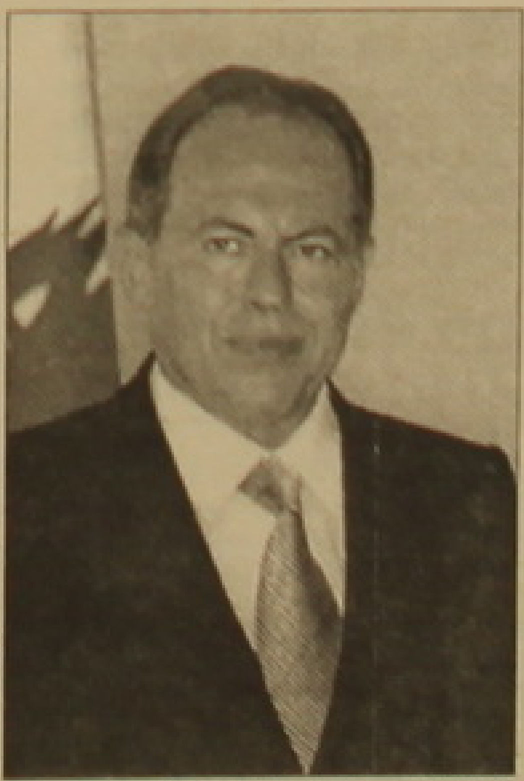

Լիբանանի խորհրդարանը վերոհիշյալ որոշումով ընթացք տվեց նախագահ Լահուդի պաշտոնավարությունը երկարաձգելու միտումներին: Քանի որ դա հանգեցրել է 4 նախարարների հրաժարականին, ուստի ընթացքի մեջ պետք է լինի նաեւ Լիբանանի ներքաղաքական ճգնաժամը:

Հ. Չ.

15 տարի անց 16-ամյա պատանին վերադարձավ հայրենիք

ԵՐԵՎԱՆ, 9 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: 16-ամյա Վահան Սարիբեկյանին հայրենիք վերադարձնելն էր ՀՀ մարդու իրավունքների պաշտպան Լարիսա Ալավերդյանի եւ Վրաստանի ժողովրդական պաշտպանի պաշտոնակատար Թեյմուրազ Լոմաձեի հանդիպման առիթը, որ կայացել է սեպտեմբերի 9-ին Հայաստանի եւ Վրաստանի սահմանում: Ինչպես հայտնում են ՀՀ մարդու իրավունքների պաշտպանի տեղեկատվության եւ հասարակայնության հետ կապերի բաժնից, Վահանը հանգամանքների բերումով մոր մահից հետո մեկ տարեկան հասակում հայտնվել է Աջարիայում, ուր նա բազմաթիվ զրկանքներ է կրել: Տարբեր ընտանիքներում ապրելուց հետո Վահանը հայտնվել է վրացական մի ընտանիքում, որը պատրաստ էր որդեգրել նրան, սակայն փաստաթղթերի բացակայության պատճառով դա չի հաջողվել: Երկու տարի անց Վահանը նորից հայտնվել է փողոցում: Նա բնակվում էր Կոբուլեթիում եւ գիշերում նկուղներում, չունենալով ապրուստի ոչ մի միջոց: Աջարիայի վարչակազմի օգնության շնորհիվ նրան տեղավորել են Կախեթիայի Մանկական վերականգնման կենտրոնում, որտեղից երկու ամիս անց նա փախել է: Գողություն կատարելու պատճառով Վահանը հայտնվել է կալանավայրում, որտեղ անցկացրել է մեկ տարի: Կալանավայրից դուրս գալուց հետո նա փորձել է աշխատանք գտնել, սակայն նորից ապարդյուն: Բարեբախտաբար, Աջարիայի կառավարության անչափահասների գործերով պատասխանատու քարտուղար Սվետլանա Կուտբայի ջանքերի շնորհիվ պատանու ճակատագիրը վերջապես որոշվել է, եւ նա կարողացել է իրականացնել Հայաստան վերադառնալու իր վաղեմի երազանքը: Դա հնարավոր է դարձել, երբ հաստատվել է Վահանի Հայաստանի տարածքում ծնվելու փաստը եւ գտնվել է նրա 32-ամյա հարազատ եղբայրը: Վերջինս նույնպես մեկնել է սահմանամերձ Բագրատաշեն գյուղ՝ 15 տարի առաջ կորցրած եղբորը դիմավորելու:

«Կացնային» տրամաբանություն

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

Բաքվի իշխանությունների ղարաբաղյան քաղաքականությունը մասնավորապես եւ հայկականն ընդհանրապես չի ենթարկվում որեւէ տրամաբանության: Խոսքը մարդասպան Ռամիլ Սաֆարովի մասին չէ, որը փետրվարին գիշերով կացնահարեց իր հայ գործընկեր սպային, երբ վերջինս քնած էր: Նման սահմռկեցուցիչ դեպքերը կարող են կրկնվել նաեւ ապագայում, քանի որ պետական մակարդակի հասցված հայատյացությունն Ադրբեջանում ծնում է հենց նման «սաֆարովներ»:

Խոսքը հայատյացության մասին է ընդհանրապես: Ի՞նչ է ուզում Ադրբեջանը: Հարեւան երկրի արտգործնախարարը հայտարարել է. «Ադրբեջանի ԱԳՆ-ի ու ՊՆ-ի ներկայացուցիչների եւ ՆԱՏՕ-ի պաշտոնյաների միջեւ ձեռք է բերվել պայմանավորվածություն, ըստ որի Բաքվում սեպտեմբերի 13–26-ը կայանալիք ՆԱՏՕ-ի զորավարժություններին կարող են մասնակցել երեքից ոչ ավելի հայեր: Մենք թույլ չենք տա հայ սպաների մասնակցությունն առանձին դասակի կազմով»: Էլմար Մամեդյարովը չի բացառել, որ հայ սպաները ընդհանրապես չեն մասնակցի այդ զորավարժություններին:

Տես էջ 3

Թուրքիայի նախագահն ու վարչապետը միասին են գնալու Բաքու

ԱՆԿԱՐԱ, 9 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Սեպտեմբերի 20-ին Բաքու են ժամանելու Թուրքիայի նախագահ Ահմեդ Սեզերը եւ վարչապետ Ռեջեփ Էրդողանը: Ադրբեջանի մայրաքաղաքում նրանք մասնակցելու են «Դարի գործարքի» 10-ամյակին նվիրված հանդիսություններին:

Սննդի անվտանգության նոր պահանջներ հօգուտ սպառողների

Որոնց իրականացման երաշխիքներն անհայտ են

«Սննդի անվտանգության մասին» օրենքում երեկ կառավարությունը կատարեց մի շարք փոփոխություններ, որոնց անհրաժեշտությունը վաղուց էր հասունացել, եւ որոնք կարեւոր նշանակություն ունեն սպառողների շահերի պաշտպանության տեսանկյունից: Այդ փոփոխությունները լրագրողներին ներկայացրեց գյուղատնտեսության նախարարության ագրովերամշակման եւ սննդի անվտանգության վարչության պետ Միխայել Գրիգորյանը:

Սննդի անվտանգության ապահովման կարեւոր պայման է համարվում արտադրության տեխնոլոգիաների նկարագրության պահանջը, ինչը հնարավորություն կտա դիտարկելու արտադրության ամբողջ գործընթացը՝ հումքի ստացումից մինչեւ պատրաստի արտադրանքի թողարկումը, եւ հայտնաբերելու սկզբնական շրջանում չհայտնաբերված անորակությունը:

Գենետիկորեն մոդիֆիկացված օրգանիզմների (ԳՄՕ) վերաբերյալ նույնպես որոշակի պահանջներ են դրվել ինչպես արտադրողների, այնպես էլ ներմուծողների առջեւ: Նրանք պետք է նշեն ԳՄՕ-ների պարունակությունը, որպեսզի սպառողն ընտրելու հնարավորություն ունենա գնել, թե՞ չգնել տվյալ ապրանքը: Այսուհետեւ ապրանքի մասին տվյալները հայերեն պետք է նշեն ոչ միայն արտադրողները, այլեւ ներմուծողները: Այդ դրույթը կգործի օրենքն ընդունելուց հետո երեք ամսյա ժամկետում: Ինչպես ներմուծողները, այնպես էլ արտադրողները պարտավոր են նշել ընկերության անվանումը, վայրը, հասցեն եւ այլ տվյալներ: Նույնը վերաբերում է նաեւ պիտանելիության ժամկետին: Ընդ որում, պետք է նշվի ոչ միայն պիտանման ժամկետը, այլեւ արտադրության օրը, ամիսը եւ տարեթիվը: Այս նշումները կատարելու համար սահմանվելու է վեցամսյա ժամկետ օրենքի ընդունումից հետո:

«Ազգի» այն հարցին, թե ո՞վ է վերահսկելու, որպեսզի օրենքի այս պահանջները կատարվեն, Միխայել Գրիգորյանը պատասխանեց, որ դա կատարելու է կառավարության լիազորած մարմինը: Սննդի անվտանգության պահանջների դեպքում դա առողջապահության նախարարությունն է, ստանդարտների հարցում՝ որակի տեսչությունը եւ այլն: Այս պատասխանից, սակայն, պարզ չդարձավ, թե ինչո՞ւ մինչ այժմ վերոնշյալ մարմինները դա չէին կատարում, երբ այս պահանջներն առկա էին թեկուզ կանոնակարգերի տեսքով եւ ինչ երաշխիք, որ կկատարեն օրենքի փոփոխությունների ընդունումից հետո:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Ժամանակը չէ՞ հրաժարվելու ապակյա շշերի բազմակի օգտագործումից

Գյուղնախարարության ագրովերամշակման եւ սննդի անվտանգության վարչության պետ Միխայել Գրիգորյանին երեկ հարցրեցինք, թե արդյոք ժամանակը չէ՞, որ «Սննդի անվտանգության մասին» օրենքում ամրագրվի ապակյա շշերի բազմակի օգտագործումն արգելելու դրույթը: Գաղտնիք չէ, որ քաղաքակիրթ աշխարհում վաղուց անցել են ապակյա շշերի մեկանգամյա օգտագործմանը, որից հետո դրանք ջարդվում են եւ դառնում հումք նոր արտադրվող շշի համար: Մեր ստացած պատասխանն առնվազն տարակուսանքի տեղիք տվեց: Վարչության պետի համոզմամբ, մեզ համար առայժմ դա ժամանակավրեպ է, որովհետեւ խմիչք արտադրող ընկերությունները դեռեւս փոքր են եւ չեն կարող իրենց թույլ տալ հիմնականում դրսից ներմուծվող շշերն օգտագործել մեկ անգամ:

Հարկ ենք համարում նշել, որ ներկայումս Հայաստանում գործում են շիշ արտադրող երկու ընկերություններ, եւ երեք-չորս նման ձեռնարկություններ պատրաստվում են մասնավորեցման: Այսինքն, շշեր կարելի է գնել ոչ միայն արտերկրից, այլեւ մեր ձեռնարկություններից: Հաջորդը՝ եթե նման պահանջ դրվի, ապա իրական հնարավորություն կառաջանա Հայաստանում շշերի արտադրության նոր ընկերությունների ստեղծման համար, դրանից բխող բոլոր տնտեսական եւ սոցիալական բարենպաստ հետեւանքներով: Այնուհետեւ կնվազի շշալցնող ընկերությունների ստվերային շահույթը, որոնք բնակիչներից շշերը գնում են ցածր գնով, իսկ հարկային մարմիններին ներկայացնում որպես ավելի բարձր գնով արված ծախս՝ շահութահարկից խուսափելու նպատակով: Շշերի մեկանգամյա օգտագործման շնորհիվ նաեւ կբացառվի հայկական խմիչքների որակը, որոնք առավել մրցունակ կդառնան արտաքին ու ներքին շուկաներում: Անգամ լվացման ամենալավ սարքավորումների դեպքում, որն ունեն մի քանի տասնյակ խմիչք արտադրողներից մի քանիսը միայն, հնարավոր չէ ամբողջությամբ մանրէազերծել շշերը, ինչն էլ ազդում է խմիչքի որակի եւ բոլորիս առողջության վրա: Եթե այս ամենի մասին գյուղնախարարությունում կամ կառավարությունում տեղյակ չեն, ապա խորհուրդ ենք տալիս ինքնախարազանման չդիմել եւ պատրաստակամություն ենք հայտնում օժանդակելու նրանց համապատասխան մասնագետների հետ հանդիպելու եւ մասնագիտական հիմնավորումներին ծանոթանալու համար:

Ա. Մ.

Վարդան արք. Դեմիրճյան

Անթիլիասից՝ Մեծի տանն Կիլիկիո կաթողիկոսության տեղեկատվության բաժնից ստացված լրատվությունը գուժում է մահը Տանն Կիլիկիո միաբանության երեց անդամներից Վարդան արքեպիսկոպոս Դեմիրճյանի, որը պատահել է երեկ, սեպտեմբերի 9-ի վաղ առավոտյան:

Սրբազանի վերջին օծման եւ հուղարկավորության կարգը տեղի է ունենալու վաղը, սեպտեմբերի 11-ին, հընթացս սուրբ պատարագի, Արամ Ա կաթողիկոսի նախագահությամբ: Վախճանյալ սրբազանի մարմինն ամփոփվելու է կաթողիկոսության միաբանական դամբարանում, Անթիլիասի վանքի շրջաբակում:

Մեր կողմից հիշեցնենք, որ հանգուցյալ սրբազանը հանդիսանում էր Անթիլիասի միաբանության մտավորական անդամներից: Հեղինակ է մի շարք գրքերի, վերջին տարիներին ղեկավարում էր կաթողիկոսության մատենադարանն ու թանգարանը:

Վարդան արք. Դեմիրճյանի անհետացումով Տանն Կիլիկիո միաբանությունն այս տարվա ընթացքում կորցնում է իր չորրորդ արքեպիսկոպոսին, նրանցից առաջինը Սահակ արք. Այվազյանն էր, երկրորդը՝ Մեսրոպ արք. Աշճյանը, իսկ երրորդը՝ Զարեհ արք. Ազնավորյանը:

Հայաստանին «մարտնչող ժողովրդավարներ են» պետք

ԱԺԴ-ն զբաղվելու է նրանց հայթայթմամբ

«Արեւմուտքը ժողովրդավարություն չի ընծայելու Հայաստանին: Պետք է ժողովուրդն այդ պահանջն ունենա», իրավացիորեն համոզված է Արշակ Սադոյանը եւ հենց նշված պահանջը ձեւավորելու, Հայաստանը վերջնականապես ժողովրդավարացնելու համար դեռ հուլիսին առաջարկել էր երկրի բոլոր բնակավայրերում 1850 շտաբներ հիմնել եւ «բիլակակոփ պատրաստ» հայորդիների մի քանի հազարանոց խումբ ստեղծել: Ազգային ժողովրդավարների դաշինք (ԱԺԴ) կուսակցության նախագահը հայաստանյան քաղաքական անդաստանը մինչեւ բակային տաղավարներ ընդլայնելու եւ թաղի տղերքին կարեւոր դեր տալու իր առաջարկը եւս մեկ անգամ հրապարակեց երեկ խորհրդարանում հրավիրած ասուլիսում: Այս անգամ «բիլակակոփ պատրաստ տղերքին» Արշակ Սադոյանն անվանեց «մարտնչող ժողովրդավարներ»: Ըստ Սադոյանի, երկրին անհրաժեշտ սահմանադրական փոփոխություններ իրականացնելու, բարոյահոգեբանական մթնոլորտը շտկելու, ժողովրդավարական ընտրություններ անցկացնելու, մի խոսքով՝ մեր բոլոր դարդ ու ցավերից ազատվելու համար անհրաժեշտ են 15-20 հազար «պինդ տղերք»՝ մարտնչող ժողովրդավարներ: Վերջիններիս հավաքագրման եւ մյուս քաղաքական ուժերից ավելի նպատակահարմար առաջարկներ ստանալու ակնկալիքով հուլիսի 31-ին ԱԺԴ հրավիրած համագումարն արդյունքներ չի տվել:

«Մարտնչող ժողովրդավարներ» ծրագրի իրականացման հարցում ԱԺԴ-ն, «Արդարություն» դաշինքից ակնկալիքներ չունենալով, ձեռնամուխ է լինելու շտաբներ հիմնելու եւ «պինդ տղերքից» մարտնչող ժողովրդավարներ սարքելու գործին: Բացառվելու է «հրացանակոփը», քանի որ դրանից հետո յուրաքանչյուր մարտնչող ժողովրդավար կարող է հարցնել. «Բա ես զոնե զամփինիստրացու էլ չե՞մ»: Անզեն մարտնչող ժողովրդավարների հնարավոր համարժեք հարցին Արշակ Սադոյանը երեկ արդեն պատասխան ուներ. «Ի վերջո կազմակերպության մեջ կլինեն արժանավոր մարդիկ, եւ հետո մենք փորձում ենք ստեղծել նաեւ դպրոց, որի մեջ ընդգրկվածները կսովորեն հասարակության կառավարման բարդ արվեստը»: Դրանից հետո մարտնչող ժողովրդավարներից ոչ միայն փոխնախարարներ, այլեւ նախարարներ կստացվեն: ԱԺԴ նախագահն իր առաջարկը համարում է նաեւ երրորդ ուժի հայտնաբերման միջոց:

Մարտնչող ժողովրդավարները, Սադոյանի համոզմամբ, մինչ 2005-ի մարտ-ապրիլ ապահովելու են սահմանադրական փոփոխությունների անցկացումը հանրաքվե, որին հետեւելու է Ռոբերտ Քոչարյանի հայտարարություն-հավաստիացումը, որ ինքն այլեւս նախագահական ընտրություններում սեփական թեկնածությունը չի առաջադրի: Դրան էլ հաջորդելու են նախագահական եւ խորհրդարանական նոր ընտրություններ:

ԱԺԴ նախագահի առաջարկի իրականացումը մեկնարկում է այսօր Արտաշատի բնակչության հետ հանդիպմամբ: Ընդգծելով, որ մեծ արդյունքների հասնելու համար անհրաժեշտ է միավորել երկրի ճակատագրով մտահոգ մարդկանց ուժերը, Արշակ Սադոյանը կարեւորեց վերկուսակցական շահեր հետապնդող մարմնի ստեղծումը եւ հավաստիացրեց, որ ինքն ամեն ինչ անելու է «Արդարություն» դաշինքի երկարակեցության համար:

ՆՈՒՆԵ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

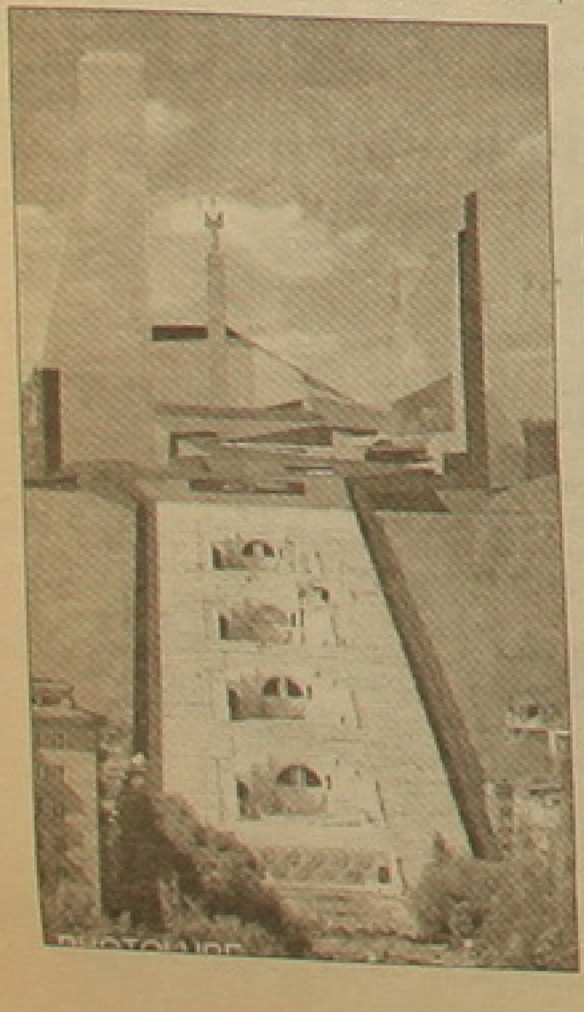

Դեւիդ Հոքսնը կհամագործակցի «Կասկադի» հայ ճարտարապետների հետ

«Ջերարդ Գաֆեսճյան» թանգարանի ճարտարապետ ամերիկացի Դեւիդ Հոքսնի հետ հայ ճարտարապետների հանդիպումը, ինչպես տեղեկացրել էինք, նախատեսված էր երեքշաբթի երեկոյան՝ լրագրողների հետ հանդիպումից հետո, որի պատճառով մեր հրապարակումից դուրս էր մնացել թանգարանի նախագծի վերաբերյալ հայ ճարտարապետների կարծիքը: «Կասկադի» ճարտարապետներ Ջիմ Թորոսյանը, Սարգիս Գուրզադյանն ու Ասլան Մխիթարյանը թանգարանի նախագիծը Դեւիդ Հոքսնի հետ առանձին կքննարկեն այսօր: Մինչ նրանք անհրաժեշտ կհամարեն հրապարակել իրենց կարծիքները, զրուցեցինք ճարտարապետների միության նախագահ Մկրտիչ Մինասյանի հետ: «Դեռ վաղ է ասել, որ Դեւիդ Հոքսնի՝ նախագիծը վերջնական տարբերակն է, նա հավանաբար մաշուցել է իր նախնական ըմբռնումներն ու Գաֆեսճյանի առաջադրանքները: Մենք հույս ունենք, որ «Կասկադի» հեղինակների հետ թանգարանի նախագծի հեղինակի կապը դրական արդյունք կտա, մանավանդ որ ամերիկյան մոտեցմամբ կարեւորվում են հասարակության իրազեկումը, դիտողությունների ու առաջարկների հետ հաշվի նստելը: Ամենայն հավանականությամբ նախագիծը կքննարկենք նաեւ մեր միությունում, ինչը, կարծում եմ, շահեկան կլինի այդպիսի կարեւոր գործի համար», ասաց նա:

«Ազգի» հարցին՝ ճարտարապետի աչքով դիտելիս թանգարանի նախագիծը ներդաշնա՞կ է «Կասկադի» ճարտարապետական ոճին, պրն Մինասյանը պատասխանեց, որ ներդաշնակության առումով նախնական 4 նախագծերից առավել գրավիչ էր ավստրիացի ճարտարապետ Քոփ Հիմելբլաուի նախագիծը, որով թանգարանի շենքը առանձին էր եւ թեքությամբ մոտենում էր «Կասկադին»:

Դեւիդ Հոքսնի հետ առաջին հանդիպումը բավականին տպավորիչ է եղել: Նա անկեղծորեն հայտնել է իր հիացմունքը «Կասկադի» ճարտարապետների վարպետ աշխատանքից, որի գծագիրը նրան արդեն իսկ ուղարկել էր Մ. Նահանգներում: Թանգարանը նախագծելիս ամերիկացի ճարտարապետը մանրամասն ուսումնասիրել է կառույցի հետ կապված բնապահպանական եւ այլ խնդիրները, մեր ազգային խորհրդանիշները, մարդկային առանձնահատկությունները:

«Ճարտարապետ ընտրելիս Ջերարդ Գաֆեսճյանն իբրեւ մեծահարուստ մարդ առաջնորդվել է այն սկզբունքով, որ իր բացառիկ արվեստի հավաքածուի թանգարանը պետք է կառուցվի արդի համաշխարհային լավագույն հեղինակ ճարտարապետներից մեկի նախագծով: Գաֆեսճյանը երբեւէ չի հայտարարել, որ Հայաստանում վարպետ ճարտարապետներ չկան, պարզապես նրա ցանկությունն ուրիշ է եղել», ասաց պրն Մինասյանը:

ՌՈՒԶԱՆ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ԺԲ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010 Հանրապետութեան 47
Ֆաքս 374 1 562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ /հեռ 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ /հեռ 529221
Լրագրողների սենեակ /հեռ 581841
Համակարգչ. բաժանմունք /հեռ 582483
Ընդհանուր լրահավաք ծառայութիւն /հեռ 529353
Համակարգչային ծառայութիւն
«Ազգ» թերթի
Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան խստիւ արգելւում են համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
"AZG" Daily NEWSPAPER
Editor-in-chief
H.AVEDIKIAN /phone 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

Ամենայն հայոց կաթողիկոս Գարեգին Բ-ի եւ Իրանի նախագահի հանդիպումը:

«Իրանը հարգում է տարածաշրջանի երկրների տարածքային ամբողջականությունը եւ ինքնիշխանությունը»

1-ին էջից

Ադրբեջանի նախկին նախագահներից Աբուլֆազ Էլչիբեյն Իրանի հյուսիսը համարում էր ադրբեջանական տարածք, իսկ Թավրիզը՝ Ադրբեջանի իսկական մայրաքաղաքը: Ուսանողներից մեկի հարցին, թե ինչպես է Թեհրանը վերաբերվում ադրբեջանական մամուլում եւ քաղաքական շրջանակներում շրջանառվող այն մտայնությանը, ըստ որի Իրանի հյուսիսային շրջանները համարվում են ադրբեջանական տարածքներ, Խաթամին պատասխանեց. «Դա մեր պատմության ամենաքաղցր կատակներից է: Իրանի ադրբեջանցիները կարեւոր դեր են կատարել, մասնակցել Իրանի կայունացման եւ զարգացման գործին: Մենք որեւէ ախորժակ չունենք Ադրբեջանի հանդեպ: Սակայն, եթե միասնության հարց ծագի, ապա վստահ եղեք, որ ադրբեջանցիները (նկատի ունի Ադրբեջանի Հանրապետության քաղաքացիներին-խմբ.) կցանկանան ավելի սերտ կապեր հաստատել Հարավային Ադրբեջանի հետ»:

Եթե Խաթամիի համար ադրբեջանցիների հավակնությունները Իրանի հյուսիսային տարածքի նկատմամբ քաղցր կատակ են, ապա Վաշինգտոնում լուրջ ակնկալիքներ կան Իրանի ադրբեջանական գործոնն «արթնացնելու» առումով: Այսպես, մի քանի օր առաջ ԱՄՆ պետքարտուղարի տեղակալ Ռիչարդ Արմիթեյջն ասել է. «Իրանում կան որոշ բաներ, որոնց անհրաժեշտ է ուշադրություն դարձնել: Խոսքը ժողովրդագրական տվյալների մասին է: Պարսիկներն արդեն գրեթե փոքրամասնություն են իրենց երկրում: Նրանց թիվը շուրջ 52 տոկոս է: Մինչդեռ միայն Թավրիզում ադրբեջանցիների քանակը շատ ավելին է, քան Ադրբեջանում: Այդ պատճառով առկա է ժամանակի ազդեցությունը, ինչը կբերի իրադրության փոփոխության»:

Իսկ Ադրբեջանի արտգործնախարարը մի քանի ամիս առաջ Թեհրան կատարած այցի ընթացքում ըստ էության արել էր այնպիսի հայտարարություն, ինչպիսին Արմիթեյջինն է: Էլմար Մամեդյարովն ասել էր, որ Իրանի հյուսիսում բնակվող ադրբեջանցիները այդ երկրի ազգային փոքրամասնություն են, ինչը ցավով եւ զայրույթով էր ընդունվել Իրանի պետական եւ քաղաքական շրջանակներում:

Խաթամին ԵՊՀ-ում դրական արտահայտվեց Իրանի ադրբեջանցիների նկատմամբ, որոնց թիվը, ըստ ադրբեջանական եւ ամերիկյան գնահատումների, 30–35 միլիոն է: Խաթամին նշեց, որ Իրանի հոգեւոր առաջնորդ, կրոնապետ Խամենեին եւ ունի ադրբեջանական ծագում:

Մոհամմադ Խաթամին համալսարանում:

Երկօրյա պաշտոնական այցի վերջին օրը Իրանի նախագահը վաղ առավոտյան այցելեց Ծիծեռնակաբերդ, ծաղկեպսակ դրեց Հայոց ցեղասպանության զոհերի հիշատակին: Խաթամիի երկրորդ կանգառը ԵՊՀ-ն էր, որտեղ ունեցավ ելույթ, այն սկսելով պարսիկ միստիկ եւ պոետ Հաֆեզի հայտնի բանաստեղծական տողով. «Քեզնից, ով բարեկամ, չեմ խզելու կապս»:

«Հայաստանը պատմության արշալույսից ի վեր խոր եւ ամուր կապեր է ունեցել իրանական մշակույթի եւ քաղաքակրթության հետ, իրանցին եւ հայը միշտ դերակատար են եղել Իրանական բարձրավանդակում քաղաքակրթության կերտման գործում... Անգամ կրոնական ու գաղափարական տարբերությունները, որոնք սովորաբար լուրջ բաժանումներ են առաջացնում, ի վիճակի չեն եղել խզել իրանական աշխարհի եւ հայ ժողովրդի քաղաքակրթական միասնությունը», իր ելույթում մասնավորապես ասաց Խաթամին:

Հ. Գ. Հայերը չափի զգացում ունեն: Սակայն երեկ համալսարանում հենց Իրանի նախագահ Խաթամիի ներկայությամբ փորձ արվեց խիստ կասկածի տակ դնել դա: ԵՊՀ արեւելագիտության ֆակուլտետի իրանագիտության ամբիոնի վարիչ Գառնիկ Ասատրյանն օգտագործելով առիթը, տվյալ դեպքում Խաթամիի ներկայությունը, նրա ելույթից հետո առաջինը վերցրեց խոսափողը: Իրանագետը նախ խոսեց քաղաքակրթությունների երկխոսության մասին, գովեց Խաթամիին, ապա սկսեց գովել ինքն իրեն, ասաց, որ ինքը Հայաստանում իրանական ամսագիր է տպագրում, հետո խոսեց Հայաստանում իրանագիտության զարգացման դժվարությունների մասին... ու այսպես 10 րոպեից ավելի:

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

ՆՈՐ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հայ հասարակության ժողովրդավարացումը նոր հարցախույզի վերլուծությամբ

Համբերության բաժակը զգալիորեն լցվել է: Խոսքը հայ հասարակության համբերության բաժակի մասին է: Հեղինակել են ասվածը «Հայ հասարակության ժողովրդավարացումը. իրողություններ եւ միտումներ» գրքի հեղինակ մասնագետները:

«Համալսարանական կրթությամբ կանանց ասոցիացիան», «Ժողովրդավարության եւ խաղաղության» կենտրոնը «Հայ հասարակության ժողովրդավարացումը. իրողություններ եւ միտումներ» գրքում ներկայացնում են 2003 թ. վերջին եւ 2004 թ. սկզբին համազգային ընտրանքով անցկացված հարցախույզի վերլուծությունը: Վերլուծությունների հինգ հեղինակները միմյանց լրացնելով գրքում քննարկում են ժողովրդավարական փոփոխությունների միտումները, քաղաքացիական եւ քաղաքական իրավունքների, հիմնական ժողովրդավարական ինստիտուտների լեգիտիմության, գենդերային հարաբերությունների, ժողովրդավարական վերափոխումների տնտեսական հիմքերի հիմնահարցերը: Գիրքը հայերեն եւ ռուսերեն տարբերակներով առաջարկվում է բոլոր նրանց, ովքեր կոչված են աջակցելու երկրի ժողովրդավարացմանը: Հեղինակները գիրքը նախատեսել են քաղաքական կուսակցությունների, հասարակական կազմակերպությունների, պետական կառույցների համար:

Գիրքը կարող է մեծապես նպաստել երկրի ժողովրդավարացման խոչընդոտների վերջնական բացահայտմանը եւ հաղթահարմանը:

1000 հայաստանաբնակի շրջանում կատարված հարցախույզի արդյունքներով հարցվածների 51,9 տոկոսը հստակ նշել է սահմանադրականության ավանդույթների եւ փորձի բացակայությունը, 42,5 տոկոսը գտնում է, որ Հայաստանում սահմանվել է խառը վարչակարգ, 46,4 տոկոսը գտնում է, որ ժողովրդավարության կարեւոր նախադրյալներից մեկը՝ հանդուրժողականությունը, մեզանում շատ փոքր չափով է առկա, 50,6 տոկոսը համոզված է, որ բազմակարծությունը «նշանակալի չափով» առկա է մեզանում:

Հարցախույզի վերլուծությամբ պարզվել է, որ մեծ աճ է գրանցվել գենդերային խնդիրների ընկալման հարցում. կանանց՝ 56,6, տղամարդկանց 42,8 տոկոսները գենդերային խնդիրները կարեւոր են համարում:

Երեկ ՄԱԿ-ի հայաստանյան գրասենյակում տեղի ունեցած գրքի շնորհանդեսին ներկա տարբեր կուսակցությունների եւ հասարակական կազմակերպությունների ներկայացուցիչները ընդգծեցին կատարված հարցախույզի անհրաժեշտությունը եւ մատնանշեցին դրա՝ առանց միջազգային որեւէ կառույցի պատվերի անցկացումը:

Ն. Պ.

Օժանդակություն Հայաստանի դատաիրավական համակարգին

Երեկ ՀՀ վճռաբեկ դատարանի շենքում հանձնվեցին Եվրոպական միության եւ ՄԱԿ-ի Զարգացման ծրագրի (ՄԱԶԾ) ֆինանսավորած «Անդրկովկասում թմրամիջոցների դեմ պայքարի ծրագրի» (ԱԹՊԾ) շրջանակներում ձեռք բերված համակարգչային սարքավորումները: Շուրջ 35.000 ԱՄՆ դոլար արժողությամբ սարքավորումների խմբաքանակը ձեռք է բերվել ՀՀ բոլոր մարզերի դատարանների, վերաքննիչ եւ վճռաբեկ դատարանների, ինչպես նաեւ ՀՀ գլխավոր դատախազության աշխատակիցների համար՝ նպատակ ունենալով բարձրացնել նրանց աշխատանքի արդյունավետությունը, տեղեկացրեց ԱԹՊԾ հայաստանյան գրասենյակի ղեկավար Գրիգոր Մալինցյանը: Ըստ նրա, ծրագրի հիմնական նպատակն է նվազագույնի հասցնել թմրամիջոցների ապօրինի շրջանառության եւ տարանցիկ փոխադրումների դեպքերը: Միջոցառմանը ներկա էր եւ իր ելույթի խոսքում ՀՀ ՄԱԿ-ի մշտական համակարգող Լիս Գրանդեն նշեց. «Թմրամիջոցների շարժը եւ թմրամոլությունը կանխարգելելու նպատակով ՄԱԶԾ-ի համագործակցությունը ԵՄ-ի եւ Հայաստանի դատաիրավական համակարգի հետ սկսվել է 2001 թ.-ին ԱԹՊ ծրագրի առաջին փուլով: Ծրագրի կարեւոր առանձնահատկություններից է այն, որ վերջինս նպաստում է Անդրկովկասի երեք երկրների համագործակցությանը»: Ծրագրի իրականացման համար 2004-2006 թթ. Եվրոպական միության եւ ՄԱԶԾ-ի կողմից միայն Հայաստանին հատկացվել է 608.000 եվրո ֆինանսական օգնություն: Վճռաբեկ դատարանի քրեական եւ զինվորական գործերով պալատի նախագահ Մհեր Խաչատրյանը կարեւորեց ծրագրի իրագործումը, սակայն դեռեւս քիչ համարեց աշխատանքները եւ պարզաբանեց, որ «պետք է հաշվառում տարվի նաեւ թմրամիջոցի ձեռքբերման աղբյուրի, տեսակի, քաշի, այն կատարող սուբյեկտի վերաբերյալ»: Պրն Խաչատրյանը գտնում է, որ ամեն մի դատարան պետք է ունենա մասնագիտացված դատավոր, որն էլ կքննի թմրամիջոցների ապօրինի շրջանառության գործերը:

ՄԱՐԻԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

Երիտասարդական նոր նախաձեռնություն, որ խոստանում է կուսակցական չլինել

Տասը տարի առաջ սեպտեմբերի 9-ին Երեւանի պետհամալսարանի բակում տեղի ունեցավ իր ծավալներով աննախադեպ ցույց՝ ի նշան ուսանողների իրավունքների պաշտպանության: Խնդիրը հետեւյալն էր. խորհրդային կարգերի փլուզումից հետո կրճատվեցին ուսանողներին տրվող նպաստները, 11 ակտիվ ուսանողներ խիստ նկատողության արժանացան: Ցույցից հետո համալսարանից հեռացված ուսանողը վերականգնվեց, իսկ ռեկտորը հեռացվեց աշխատանքից: 1994-ին սեպտեմբերի 9-ը ուսանողները հռչակեցին երիտասարդության սոցիալական եւ քաղաքացիական իրավունքների պաշտպանության օր:

Երեկ Գրողների միությունում կազմակերպված միջոցառման նպատակն էր վերհիշել երիտասարդական ուսանողական շարժման ակունքները, ապա հիմնադրել նոր միավոր, որ կզբաղվի վերը նշված խնդիրների լուծմամբ: «Երիտասարդական խորհուրդը պետք է զերծ լինի քաղաքական որեւէ ուժի ազդեցությունից, համոզված են նախաձեռնության հեղինակները: Մենք գրանցվելու խնդիր մեր առջեւ չենք դրել: Կան գրանցված երիտասարդական բազմաթիվ կառույցներ, սակայն ոչ բոլորն են իրենց նպատակին ծառայում»:

Հաստատակամություն ենք մաղթում ձեռնարկի հեղինակներին եւ ակնկալում, որ իրենք էլ ժամանակ անց չեն համալրի միայն կնիք եւ փաստաթուղթ ունեցող կազմակերպությունների շարքերը: Ծ. Մ.

«Կացնային» տրամաբանություն

1-ին էջից

ՆԱՏՕ-ն այդ զորավարժություններին մասնակցելու համար Հայաստանի ՊՆ է ուղարկել յոթ հրավեր: Եթե հավատանք Մամեդյարովին, ապա Բաքու-Բրյուսել բանակցությունների արդյունքում հնարավոր է, որ հայ սպաների մուտքը Բաքու կանխվի: Ավելի վաղ ՀՀ պաշտպանության նախարար Սերժ Սարգսյանն ասել էր, որ Հայաստանը «Համատեղ լավագույն ջանք-2004»-ին կամ կմասնակցի լրիվ կազմով, կամ չի մասնակցի ընդհանրապես:

Ադրբեջանի խորհրդարանի նախագահ Մուրթուզ Ալեսքերովը եւս դեմ է հայ սպաների Բաքու ժամանելուն, քանի որ «մեր երեխաների սպանողները չպետք է Ադրբեջանի հողին ոտք դնեն»: Ըստ ադրբեջանական մամուլի, հայ սպաների մասնակցությանը դեմ են կուսակցությունները, հասարակական կազմակերպությունները, մի խոսքով՝ Ադրբեջանի բոլոր քաղաքացիները: Իլհամ Ալիեւը հրապարակավ չի արտահայտվում, սակայն ակնհայտ է, որ առաջին հերթին հենց նա է դեմ:

Բաքվի հովանավորությամբ խրախուսվող հակահայ հիստերիան անհասկանալի է ղարաբաղյան կարգավորման ենթատեքստում: Մի քանի օր հետո տեղի են ունենալու Մամեդյարով-Օսկանյան, ապա Քոչարյան-Ալիեւ հանդիպումները: Հարեւան հանրապետության ղեկավարությունը հայտարարում է, որ պատրաստ է շարունակել կարգավորման խաղաղ բանակցությունները, սակայն, մյուս կողմից՝ հայ ժողովրդի դեմ գրգռում է ադրբեջանցիներին: Որտե՞ղ է տրամաբանությունը: ԼՂ հարցի լուծումը ենթադրում է հայ եւ ադրբեջանցի ժողովուրդների խաղաղ գոյակցություն, մինչդեռ Բաքուն ցանկություն է հայտնում մի կողմից լուծված տեսնել հարցը, մյուս կողմից՝ թունավորում սեփական ժողովրդին:

Բաքվի հակահայկական հիստերիան անուղղակիորեն բխում է ԼՂ շահերից: Ստեփանակերտի եւ Բաքվի իշխանությունները եւ որ շատ կարեւոր է՝ արցախահայությունը, որեւէ կերպ չեն պատկերացնում Ադրբեջանի գերիշխանության տակ ապրելու հնարավորությունը: Այս առումով Իլհամ Ալիեւի ղեկավարությամբ Ադրբեջանում հայատյացություն սերմանելու քաղաքականությունն ամրապնդում է «Ղարաբաղը երբեք չի լինելու անկախ Ադրբեջանի կազմում» թեզը:

Ազատագրված տարածքներում լռություն է

Ոչ միայն ազգային միասնական գաղափար, այլեւ ազգային միասնական տարածք հասկացությունները իրողություն չեն մեր հասարակության համար: Դրանից շատ հեռու են ե՛ւ քաղաքական գզվռտոցների մեջ էականը մոռացած կուսակցությունները, ե՛ւ սոցիալական կարիքներից գլուխը կորցրած բնակչությունը: Համոզվելու համար բավական է մեկ անգամ լինել Ղարաբաղի ազատագրված տարածքներում:

Ասկերան մտնելուն պես հարյուրավոր կիլոմետրերով նույն պատ-

Քարվաճառում վերաբնակները ճամփորդական տրամադրության մեջ են

Լքված շրջանների մի մասում, հատկապես այնտեղ, ուր ժամանակին հայ բնակչությունը գերակշռել է, հանդիպեցի Հայաստանից ու Արցախից այս գյուղերում հիմնավորվել փորձող վերաբնակների: Սփյուռքի ու Հայաստանի մեծահարուստների ֆինանսական ներուժն օգտագործելով՝ «Երկիր» հասարակական կազմակերպությունը ճիգեր է անում ամրացնելու այդ մարդկանց այս հողերում: Նրանց մի մասն

ված անասունի փոխարեն որեւէ փոխհատուցում չստացան, որովհետեւ պայմանագրում այդպիսի կետ չէր էլ նախատեսվել: «Եթե հնարավորություն լիներ, անմիջապես կտեղափոխվեի այս գյուղից», ասում է Աիդա Սարգսյանը:

Ռուզաննա Սարգսյանը Նոր Ղարաչինար գյուղի վերաբնակներից է, 3 տարի առաջ է այստեղ եկել: Գալուց ի վեր գյուղն էլեկտրականություն չի ունեցել, 8-րդ դասարանի տղան առ այսօր լամպի լույսով է դասերը պատրաստում: Իր անձնական գրքերով գյուղում գրադարան է հիմնել, գրադարանավար

40 կմ հեռու շրջկենտրոն՝ Քելբաջար, հնար չի եղել վերադարձի, գիշերել է «պատերի տակ»: Չնայած դժվարություններին, հակառակ մյուսների, գոհ է իր վիճակից՝ Քնարավանում կառուցվող բնակելի տներում ներկարար է աշխատում: «Պիտի ձգտենք, որ լավ լինի, հույսդ քո վրա պիտի դնես», կռված մարտիկի արժանապատվություն է արտահայտում նա:

Ղարաբաղի «օդ ու ջրից գոհ է» նաեւ Եղեգնուտում ապրող Անահիտ Խաչատրյանը: Սկզբում Լաչին, հետո այս գյուղն են տեղափոխվել արդեն 7 տարի: 6 երեխա-

կերն է՝ հիմնահատակ ավերված տներ ու շենքեր, ուր մարդ-մարդասանք չկա: Տեղ-տեղ միայն գետի ջրերում շոգից պատսպարվող կամ այգիներում նուռ ու թուզ վայելող ԼՂՀ պաշտպանական բանակի զինվորներ են հանդիպում:

Աղդամը, շատ ավելի մեծ, քան Ստեփանակերտը, երազում կամ գրքերում կարդացած մեռած քաղաքի պատկերն է կենդանացնում: Ժամանակին երեւի հարուստ քաղաք է եղել: Անգուստ փարթամացած շքեղ այգիներում առատ է բերքն ու բարիքը, թեեւ ոչ ոք չի խնամում: Մարդը չէ այդ զարմանալի առատության տերը, թռչունների ու կենդանիների կեր է դառնում:

Ֆիզուլին էլ ամայի է, նույն վիճակում, ինչ Աղդամը, քանդված գյուղեր, մութ խոռոչներով պատերազմից ի վեր լքված բնակարաններ, որ օձ ու կարիճների ավար են դարձել: Ճամփեզրերին ամենուր ցուցանակներ են հանդիպում՝ զգույշ, ականապատված է: Լայնածավալ դաշտերի բեղուն հողերում մարդկային կենդանության միակ նշանները ցորենի արտերն են: Հադրութից ու Մարտունիից գալիս են այստեղ, ցորեն աճեցնում, անմարդաբնակ վայրերում գողությունից ու բերքի կորստից վախենալու հարկ էլ չկա: «Միկա-լիմիթեդը» եւս տասնյակ հեկտարների վրա ցորեն է աճեցրել: Եվ սա, թերեւս ազատագրված տարածքների «իրացման» միակ արտահայտությունն է հայ գործարարների կողմից: Արարատյան դաշտավայրը մեզ համար գյուղատնտեսական արտադրության ամենամեծ շտեմարանն է: Ազատագրված շրջաններում հողը բեղուն է, ինչպես այնտեղ, տարածքը՝ մի քանի անգամ ավելի ընդգրկուն: Ինչպիսի հարստություն է իզուր կորչում բնությունից առատորեն օժտված այս վայրերում:

Ամայի գյուղերից մի քանիսն այս տարածքներում զոհված մարտիկների անունով են վերակոչվել՝ Սամվելավան, Գուրգենավան, Հայկավան:

Զանգելանում հարյուրավոր հեկտարներով ձգվում են չոր ու անխնամ որթատունկերով խաղողի այգիները: Ժամանակին Աղդամի հանրահայտ կոնյակի գործարանին այս այգիներն էին մատակարարում:

Նույն տեսարանները շարունակվում են Կուբաթլիում: Լեռների վրա նստած այս քաղաքն առանձնանում է նաեւ գեղատեսիլ դիրքով, նույնիսկ ավերակների մեջ արտառոց գեղեցիկ է՝ երեւի միայն այս ավերակին հատուկ տարօրինակ գրավչությամբ: Մերձարեւադարձին բնորոշ կիպարիսն ու արմավենին լրացնում են տարաշխարհիկ տեսարանը: Տուրիստական ինչպիսի հանգրվան կարող էր դառնալ:

Աղդամում, 2 պատը մնացած մի տան կենտրոնում խնձորենին է աճել ու բերք տվել: Ազատագրված տարածքներում, այնուամենայնիվ, մարդկային ներկայության ակնկալիքով լի, սպասողական լռություն է:

Գրիգորյանների ընտանիքը վերաբնակվել է Եղեգնուտ գյուղում:

խսկապես համարվել է, մյուս մասը ճամփորդական տրամադրության մեջ է:

Նոր Գեսաշեն գյուղի բնակչուհի Աիդա Սարգսյանը երեք երեխաների ու ամուսնու հետ 2002 թ. դեկտեմբերին Արմավիրից եկել է նախկին Քարվաճառի, այժմ Նոր Շահումյան շրջանի այս գյուղը: Ուսուցչուհի է, հեռուստատեսությամբ լսել է, որ Արցախում վերաբնակվող ուսուցիչների աշխատավարձը կրկնակի է լինելու, եկել է, հետո պարզվել է, որ տարբերությունն աննշան է: Դա էլ ոչինչ է, եթե հաշվի առնենք, որ սակավ հանդիպող խանութներում մթերքը գրեթե կրկնակի գներով է վաճառվում: Գումարած ամենին, աշխատավարձերը կանոնավոր պարբերականությամբ Ստեփանակերտից գյուղեր են հասնում 500-1200 դրամ պակաս:

7 գլուխ անասունով եւ ուսուցչի համեստ աշխատավարձով չեն հասցնում ընտանիքի կարիքները բավարարել: Բայց սարսափելին դա չէ: 40-45 բնակչով գյուղը չունի ոչ խմելու, ոչ էլ ոռոգման ջրագծեր: Ով ինչպես կարողանում, ջուր է հայթայթում: Ոմանք գետի ջուրն են օգտագործում, ոմանք բակում ջրհոր են փորել: Շրջակա գյուղերից կիլոմետրերով հեռու գյուղը պոլիկլինիկա չունի, հեռախոսի մասին չեն էլ մտածում: Ուսուցչուհին մատնացույց է անում մեկ այլ հիմնախնդիր եւս, որ տարրական ենթակառուցվածքներից զուրկ գյուղերի համար ճոխություն կլիներ՝ անասնաբուժական կայանի բացակայությունը: «Եթե մարդը գիտակցաբար ձեռք չի քաշել իրենից ու ընտանիքից, իր իրավունքն է պահանջել, որ հիմնականում անասնապահությամբ ապրող շրջանի գյուղերը գոնե մեկ անասնաբույժ ունենան»: Ինձ նման «տարօրինակ» պահանջի համար խիստ նկատողության է արժանացել: Կենդանիների պետպատվերային պատվաստումները ժամանակին չեն արվում կամ ընդհանրապես չեն իրականացվում: Եթե անասունը հիվանդացել է, որեւէ հնարավորություն չկա պատճառը պարզելու: Անցած տարի իրենց 2 կովերը սատկեցին: Վարկի միջոցով գն-

է, բայց ստացած 9 հզ. դրամը դպրոցական տղայի հոգսերին չի հերիքում: Էլի մտադիր է Հայաստան վերադառնալ. «Երեւի այնտեղ մի բան անել հնարավոր կլինի»:

Նաիրա Սարուխանյանը նույնպես ուսուցչուհի է, Երեւանից, եւ նույնպես հիասթափություն է հայտնում ժամանակին միգրացիայի վարչության ավետած կրկնակի աշխատավարձի խոստումների վերաբերյալ: Չորրորդ տարին է այստեղ: Բողոքում է հատկապես տրանսպորտի բացակայությունից: Սնունդ ու հագուստ գնելու համար ստիպված են ամեն անգամ մեկնել Վարդենիս, եւ ամեն անգամ՝ ապավինելով պատահական մեքենաների: Սրանց վարորդներն էլ, օգտվելով առիթից, անխղճորեն մի քանի կիլոմետրի համար 2-3 հզ.

ներից 4-ը Ղարաբաղում են ծնվել: Ամուսինը շինարարությունում աշխատանք ունի: «Իսկ եթե աշխատանք կա, ամեն ինչ էլ կարելի է հաղթահարել»: Նույն համոզման են նաեւ մյուսները:

Իսկ առայժմ վերաբնակների միակ «մխիթարությունը» անտառներից հավաքած ընկույզն է, տանձը, հոնն ու թութը, չոր ցախն ու փայտը, որ ջերմացնում են ձմեռվա անլույս ու ցուրտ գիշերները:

Դժգոհում են նաեւ միգրացիայի վարչությունից. «Երկու տարի այստեղ եմ, բայց մի անգամ չեմ տեսել, որ որեւէ մեկը կառավարությունից կամ միգրացիայի վարչությունից գա մեկի տուն ու հետաքրքրվի նրա կենցաղով»:

Արցախյան պատերազմը ցավալիորեն նաեւ ամբարիշտության սերմեր ցցեց հայկական 2 պետությունների բնակիչների միջեւ: Աիդա Սարգսյանը զգուշորեն ակնարկում է Հայաստանից եկածի ու արցախցի փախստական վերաբնակի միջեւ խտրականության մասին: Հայաստանցուն ոչ միայն չեն քաջալերում, այլեւ, օրինակ, արգելում են տեղական ընտրություններում թեկնածություն առաջադրել:

Երբ վերաբնակեցման ընթացքի մասին հարցրի նաեւ Արցախի Ազգային ժողովի պատգամավոր Էդուարդ Աղաբեկյանի կարծիքը, նա հաստատեց տխուր տպավորությունը. «Որեւէ դրական, հուսադրող բան չեմ տեսնում, խոսքն ավելի շատ է, քան գործը: Վերաբնակեցումն աններելի դանդաղ է ընթա-

Քարվաճառի, այժմ Նոր Շահումյանի շրջանի վերաբնակիչներ:

դրամ փող են ուզում: «Անխոս կվերադառնամ եթե հնար լինի, նույնիսկ վերադառնալու միջոցներ չունեմ», կրկնում է նա իմ նախորդ զրուցակիցների ասածը:

Արմեն Հակոբյանը հրազդանցի է, պատերազմի մասնակից ու երկրորդ կարգի հաշմանդամ: 3 երեխաների ու կնոջ հետ ընդամենը 20 օր առաջ է վերաբնակվել Խարխափուկ գյուղում: Գյուղը խանութ չունի, 10 կմ հեռու գտնվող Եղեգնուտից են մթերք գնում: Եղել է այնպես, որ ոտքով է գնացել

նում: Ողջ պատասխանատվությամբ ասում եմ, որ գյուղեր կան, բայց վերաբնակեցումը սոսկ գաղափար է մնում: Նման ընթացքով կարելի է դարեր սպասել»:

Քաշաթաղում անցած տարի նույնիսկ ուսուցիչների զանգվածային վերադարձ արձանագրվեց, լսել էին, որ Հայաստանում իրենց աշխատավարձերը բարձրացնելու են:

Կյանքը չի կայանում ազատագրված տարածքներում:

ԿԱՐԻՆԵ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

Զբոսաշրջությունը՝ տնտեսության գերակա ուղղություն

Հայաստանը զբոսաշրջության համար գրավիչ եւ ապահով երկիր է: 2001 թ. հիմնադրված Զբոսաշրջության զարգացման հայկական գործակալության հիմնական նպատակը Հայաստանի նմանատիպ նկարագրի ձեւավորումն է եւ մեր երկրի ավանդույթների գովազդումն արտերկրում: 3 տարվա ընթացքում գործակալությունը մասնակցել է 12 զբոսաշրջային ցուցահանդեսի: Սեպտեմբերի 23-26-ը Հայաստանը կմասնակցի Ճապոնիայում կայանալիք ցուցահանդեսին, իսկ հոկտեմբերի 7-10-ը՝ Լիբանանում: Հայաստանը Լիբանանում ներկայանում է առաջին անգամ:

- Ցուցահանդեսներին մասնակցելը պետական քաղաքականության բաղկացուցիչ մասն է միայն,- նշում է Զբոսաշրջության զարգացման հայկական գործակալության գործադիր տնօրենի տեղակալ Անժելա Սաքս-Ասլանյանը:

ՀՀ կառավարությունը զբոսաշրջությունը հայտարարել է տնտեսության գերակա ճյուղերից մեկը եւ այդ ոլորտում իրականացնում է մի շարք ծրագրային բարեփոխումներ: Կառավարությունը հաստատել եւ իրականացնում է «ՀՀ զբոսաշրջության զարգացման հայեցակարգը» եւ «ՀՀ զբոսաշրջության զարգացման պետական ծրագիրը», մշակել է «Զբոսաշրջության եւ զբոսաշրջային գործունեության մասին» օրենքի նախագիծը: Զբոսաշրջության զարգացման հայկական գործակալության տվյալների համաձայն, նախորդ տարի Հայաստան է այցելել 206.000 զբոսաշրջիկ, իսկ 2004 թ. հունվար-հունիս ամիսներին՝ 93.545:

- Միայն հուլիսին մեր գործակալության ծառայություններից օգտվել է 880 զբոսաշրջիկ նախորդ հուլիսի 447-ի փոխարեն: Եթե անցած տարիներին Հայաստան էին այցելում հիմնականում ԱՄՆ-ից եւ Ռուսաստանից, ապա այժմ աշխարհագրությունն ընդլայնվում է: Այցելում են Ավստրիայից, Արգենտինայից, Ֆրանսիայից, Ճապոնիայից,- ասում է Անժելա Սաքս-Ասլանյանը:

1998-2002 թ. կառուցվել է 17 հյուրանոց, ռեստորանային համակարգը համալրվել է 100-ից ավելի կետերով: Զբոսաշրջային բիզնեսի մեջ ներգրավված են 100-ից ավելի մասնագիտացված ընկերություններ:

- Սպասարկման որակը, սակայն, բավականին ցածր է: Սա հատկապես վերաբերում է տաքսի ծառայություններին եւ ռեստորաններին: Քիչ են մասնագետ մենեջերները: Պետք է փոխվի նաեւ մարդկանց վերաբերմունքն իրենց երկրի հանդեպ: Պատկերացրեք զբոսաշրջիկի զարմանքը, երբ դարերի պատմություն ունեցող եկեղեցիների բակում տեսնում է շշի կամ աղբի մնացորդներ, պատերին՝ անճոռնի գրություններ,- նշում է Անժելա Սաքս-Ասլանյանը:

Մի շարք բարձրագույն ուսումնական հաստատություններում բացվել են հատուկ բաժիններ, ուր պատրաստում են մենեջերներ եւ էքսկուրսավարներ: Հայկական տուրիզմի ինստիտուտը գործում է 3 տարի, տարեցտարի նկատվում է դիմորդների աճ: Այսօր բուհում ուսանում է 160 մարդ:

- Ժամանակակից զբոսաշրջիկն այլեւս չի բավարարվում միայն պատմամշակութային հուշարձաններ այցելելով: Աճում է հետաքրքրությունը զբոսաշրջության այլ ուղղությունների, մասնավորապես էքստրեմ, կրոնական, գյուղական եւ էկոտուրիզմի հանդեպ,- պարզում է գործակալության խորհրդատու Գոհար Միրզոյանը:

Զբոսաշրջության զարգացմանն այսօր մեծ ուշադրություն է դարձվում ողջ աշխարհում: Համաշխարհային համախառն արդյունքի 10 տոկոսը բաժին է ընկնում զբոսաշրջությանը: Համաշխարհային զբոսաշրջային կազմակերպության կանխատեսումներով՝ զարգացման տեմպերը կշարունակվեն:

ԱՐԵՎԻԿ ԲԱԴԱԼՅԱՆ

«Հայաստանն այլեւս չի կարող հրաժարվել Ցեղասպանության պնդումներից»

Թուրք դիվանագետը նախազգուշացնում է իր կառավարությանն ու ընդգծում հայ-թուրքական հարաբերությունների կարգավորման անհրաժեշտությունը

Օգոստոսի 21-ին «Ազգը» «Թուրքիայի հայկական քաղաքականության վերանայման անհրաժեշտություն է» խորագրով ընթերցողի ուշադրությանն է ներկայացրել Իլթեր Թուրքմենի «Հյուրիեթի» օգոստոսի 7-ի համարում հրապարակված հոդվածը, որտեղ հեղինակը մատնանշում էր, որ թուրքական տեսության համար նախընտրելի միակ քաղաքականությունը Հայաստանի հետ հարաբերությունների բարելավումն է: Թուրքմենը միաժամանակ ցավով էր ընդգծում, որ այդ քաղաքականության հետ չեն համակերպվել թուրքական կառավարություններից թերեւս ոչ մեկը:

Իլթեր Թուրքմենը շարքային հեղինակ չէ: 1980 թ. սեպտեմբերի 12-ի պետական հեղաշրջումից հետո գլխավորել է Թուրքիայի արտաքին գերատեսչությունը, այնուհետեւ Մոսկվայում եւ Փարիզում վարել արտակարգ եւ լիազոր դեսպանի պաշտոններ: Այս ամենն առանձնակի նշանակություն էր հաղորդում Հայաստանի հետ հարաբերությունների բարելավման Թուրքմենի տեսակետին:

Բարելավման հարցում Իլթեր Թուրքմենի բարենպաստ մոտեցումը միանգամայն կարելի էր վերագրել Եվրոխորհրդի խորհրդարանական վեհաժողովի հունիսի 23-ի նիստում ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի ելույթին, որն անհանգստություն էր պատճառել Թուրքիայի քաղաքական շրջանակներին: Սակայն Հայաստանի հետ հարաբերությունների բարելավումը Թուրքիայի համար անհրաժեշտություն է դիտում նաեւ հայտնի թուրք դիվանագետ, նախկին դեսպան Յալըմ Էրալփը: Ընդ որում, նա, ի տարբերություն Թուրքմենի, այս տեսակետն արտահայտել է մինչ Քոչարյանի ելույթը «Դյունդեն Բուգյունե Թերջումանե»-ի մայիսի 30-ի համարում:

Թերեւս կարելի էր չանդրադառնալ 4 ամսվա վաղեմությամբ արտահայտված տեսակետներին, եթե Էրալփը Թուրքիայի հայկական քաղաքականության համար թուրքական իշխանություններին քննադատելիս նրանց չքննադատեր նաեւ ադրբեջանական քաղաքականության համար եւ ցույց չտար «Հայ-թուրքական հարաբերությունները ազերի եղբայրների քմահաճույքով պայմանավորելու սնանկությունը»:

Դրանում համոզվելու համար կարելի է անդրադառնալ Էրալփի «Ահազանգ. Եվրամիություն-Ֆրանսիա եւ Հայաստան» խորագրով հոդվածին, որտեղ հեղինակը գրում է. «Երբ ժամանակին ճիշտ քայլեր չես կատարում, գործը պարզապես բարդանում է: 1991 թ. կարելի էր կարգավորել հարաբերությունները Հայաստանի հետ: Սակայն այդ ժամանակվա կառավարությունն ու նրա հաջորդները պարզապես մեր ազգի եղբայրների (քմահաճույքին) թողեցին Հայաստանի հետ հարաբերությունների ընթացքը: Նույնիսկ սահմանի բացման հարցը պայմանավորվեց ազերիների ցանկությամբ: Այս մոտեցումը էությամբ սխալ էր: Թուրքիան չի կարող առանց Հայաստանի հետ հարաբերություններ հաստատելու նպաստել որեւէ հարցի կարգավորման կամ աջակցել Ադրբեջանին: Ինչպես ազերի խորհրդարանականները, չմտածելով Եվրոխորհրդում Կիպրոսի թուրքական հանրապետության կարգավիճակի առնչությամբ քվեարկությանը, իրավացիորեն նախապատվությունը տվեցին իրենց շահերին, այնպես էլ Թուրքիան պետք է առաջնորդվի սեփական շահերով: Ադրբեջանի հետ մեր եղբայրությունը չի նշանակում, որ բոլոր հարցերին մոտենանք նույն տեսանկյունից: Մանավանդ որ մեր դիրքորոշումը ոչ մի կերպ չի հանգեցնում Ադրբեջանի գրավյալ տարածքներից Հայաստանի դուրսբերմանը: Հայաստանի հետ հարաբերություններ հաստատելու համար բոլորովին պարտադիր չէ նրան որպես նախապայման առաջադրել ադրբեջանական գրավյալ տարածքների ազատումը»:

Հոդվածում Էրալփը բացի հետեւություններից, ուշագրավ տեղեկություններ է հայտնում: Դրանցից թերեւս կարելի է առանձնացնել 1995 թ. վարչապետ Թանսու Չիլլերի հետ նրա Բաքու կատարած այցը, որի ընթացքում թուրքական կողմն Ադրբեջանին առաջարկում է Ադրբեջանի գրավյալ 5 շրջանները հայերից ազատելու դիմաց Թուրքիայի հայկական սահմանի բացումը, սակայն առաջարկը մերժում է Հեյդար Ալիեւը:

Ուշագրավ է նաեւ մեկ այլ առաջարկ, որն արել է հայկական կողմը: Թե որքանով է հավաստի առաջարկի մասին Էրալփի վկայությունը, դժվար է ասել: Բայց որ նա վկայելիս միաժամանակ հանգում է խոստովանության բնույթի եզրակացությունների, իսկ դրանք ավելի քան ուշագրավ են, ակնհայտ է: Ահա թե ինչ է գրում Էրալփը. «Հայաստանն այլեւս չի կարող հրաժարվել Ցեղասպանության պնդումներից: Մենք էլ մեր հերթին շարունակելու ենք պնդումներին հակադրել մեր թեզը: Պնդումների հարցում Թուրքիան կարող է առաջարկել իրավաբաններից եւ պատմաբաններից կազմված հանձնաժողովի ստեղծում, պայմանով, որ նա միջազգային հեղինակություն վայելի: Ի դեպ, դեռեւս 1999 թ. Քոչարյանը Դեմիրելին առաջարկել էր ստեղծել պատմաբանների համատեղ հանձնաժողով: Սակայն ինձ համար անհասկանալի պատճառներով Դեմիրելը չէր ընդունել: Եթե ընդուներ, ապա Դեմիրելն ի վիճակի էր լինելու ասել, թե «հարցի լուծումը հանձնարարել ենք պատմաբաններին», իսկ Քոչարյանն իր ժողովրդին ցույց կտար, որ «հարցը քննարկվում է Թուրքիայի հետ»: Երբ Դեմիրելը մերժեց այս առաջարկը, հայերն աշխարհով մեկ թափ հաղորդեցին Ցեղասպանության ճանաչման ակցիաներին: Անձամբ ես համոզված չեմ, որ Հայաստանը կընդունի իմ վերոհիշյալ առաջարկն այն ձեւով, ինչ մտածում եմ: Երանի թե ընդունեին: Դա իրենց տեսանկյունից «պատմական իրողության վիճարկում է»: Սակայն մենք էլ նման հարցերում, չգիտես ինչու, չափից դուրս զգուշանում ենք: Չմոռանանք, որ Կոֆի Անանի ծրագիրը մերժեցին Կիպրոսի հույները, որոնք մինչ այդ հաշտության կողմնակցի համարում ունեին: Հունաստանը, որ էգեյան խնդիրները միջազգային դատարան ներկայացնելու պատրաստակամություն էր հայտնում, հիմա արդեն կտրականապես հրաժարվում է դրանից` բախվելով Թուրքիայի համանման պատրաստակամությանը:

Հայաստանի հետ դիվանագիտական հարաբերությունների կարգավորման ժամանակը վաղուց է եկել»:

Եթե ամփոփելու լինենք նախկին դեսպան Յալըմ Էրալփի գրածները, ապա կստացվի, որ նա ոչ միայն երեւան է հանում Թուրքիայի հայկական քաղաքականության սնանկությունը, այլեւ հայ-թուրքական հարաբերություններն Ադրբեջանի քմահաճույքով պայմանավորելու համար թուրքական կառավարությանը քննադատելիս միաժամանակ նախազգուշացնում է, որ հարաբերությունները չի կարելի պայմանավորել նաեւ Հայոց ցեղասպանության միջազգային ճանաչման նախաձեռնություններով: Թերեւս այդ առումով պատահական չէ կառավարությանը հասցեագրած Էրալփի նախազգուշացումը. «Հայաստանը չի կարող հրաժարվել Ցեղասպանության պնդումներից»:

Այս ամենը նշանակում է, որ Թուրքիայի հայկական քաղաքականության պարագայում հարցը սոսկ դրա սնանկությունը կամ թուրքերի Քոչարյանի վերոհիշյալ ելույթից բխող անհանգստությունը չէ, այլ այդ քաղաքականությունը վերանայելու անհրաժեշտության գաղափարի ամրապնդումը թուրք դիվանագետների ենթագիտակցության մեջ:

ՀԱԿՈԲ ՉԱՔՐՅԱՆ

Միջազգային մարդասիրական կազմակերպությունները պատրաստվում են հեռանալ Իրաքից

Միջազգային մարդասիրական կազմակերպությունների մեծ մասը քննարկում է Իրաքում սեփական ներկայացուցչությունները փակելու հարցը: Պատճառն այնտեղ համախակի դարձող օտարերկրացիների առեւանգումներն են: Բաղդադում օգնության ոչ կառավարական ծրագրերը համակարգող Ժան-Դոմինիկ Բյունելի խոսքերը վկայակոչելով Ռոյթեր գործակալությունը հաղորդում է, որ մարդասիրական կազմակերպությունների հեռանալու վերջնական որոշում դեռ չի ընդունված, թեեւ որոշ աշխատակիցներ արդեն մեկնում են Իրաքից:

«Գերմանական օգնության գործողություն» ոչ կառավարական կազմակերպության ներկայացուցիչը հայտարարել է, որ Բաղդադում երկու իրավապահների առեւանգումից հետո մարդասիրական բոլոր ներկայացուցչությունների աշխատակիցների կյանքն Իրաքում վտանգված է:

Ժան-Դոմինիկ Բյունելի տվյալներով, Իրաքում գործում են հինգ տասնյակ ոչ կառավարական կազմակերպություններ, որոնցից յուրաքանչյուրն արդեն ունի Իրաքը լքած աշխատակիցներ:

Իրաքի ներքին գործերի նախարարության խոսնակ Սաբահ Քազեմը հայտարարել է, որ վերջին առեւանգումները նշանավորում են «վտանգավոր զարգացումներ», որոնք վատթարացնում են երկրի վիճակը:

[illegible] [illegible] ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

Կոֆի Անանը փորձում է չափավորել Ռուսաստանի «հակաահաբեկչական ավյունը»

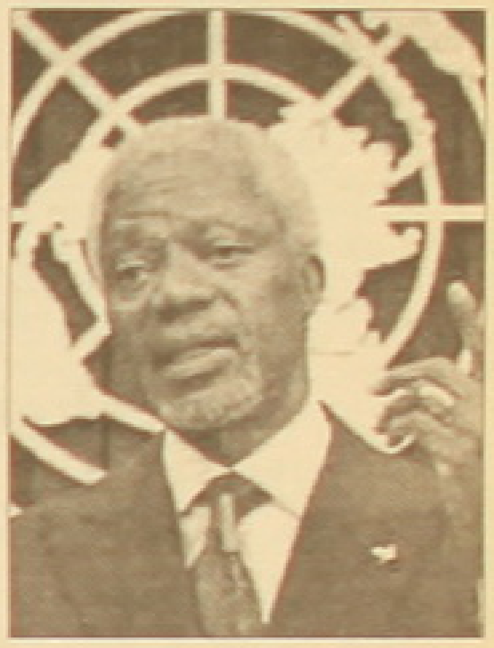

Աշխարհի բոլոր մասերում ահաբեկիչների ճամբարներին կանխիչ հարվածներ հասցնելու հնարավորության վերաբերյալ ՌԴ զինված ուժերի գլխավոր շտաբի պետ Յուրի Բալուեւսկու հայտարարությունը լրջորեն մտահոգել է ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղար Կոֆի Անանին:

Վերջինս երեկ հայտարարել է, որ ահաբեկչության դեմ պատերազմողները պետք է հաշվի առնեն «իրավունքի նորմերը»: Մեքսիկա կատարած այցելության ընթացքում Բալուեւսկու խոսքերը մեկնաբանելով Կոֆի Անանն ասել է. «Այո, մենք պետք է գտնենք ահաբեկչության դեմ արդյունավետ պայքարի ուղիներ եւ մեթոդներ, բայց պետք է նաեւ երաշխավորենք, որ այդ մեթոդները չեն ոտնահարի իրավական նորմերը եւ մարդու հիմնական իրավունքները»:

«Ազգը» երեկ մեջբերել էր Բալուեւսկու այն խոսքերը, որ կանխիչ հարվածները կհասցվեն ըստ իրավիճակի, բայց ընդ որում Ռուսաստանը միջուկային զենք չի օգտագործի: Ռուս վերլուծաբան Պավել Ֆելգենգաուերն այս կապակցությամբ BBC-ին տված հարցազրույցում ենթադրություն է արել, թե ռուսները կփորձեն սպանել Լոնդոնում ապաստանած չեչեն առաջնորդ Ահմեդ Զաքաեւին կամ այլ մայրաքաղաքներում գտնվող ուրիշ հայտնի չեչենների:

Ինքը` Զաքաեւը լրջորեն է ընկալել Ռուսաստանի սպառնալիքները, ակնարկելով Չեչնիայի նախկին նախագահ Զելիմխան Յանդարբիեւի սպանությունը, որի համար Քաթարի իշխանությունները մեղադրում են ռուսական հետախուզության գործակալներին:

Ինչ վերաբերում է պաշտոնական Վաշինգտոնի արձագանքներին, դրանք տարբեր են, երբեմն` հակասական: Այսպես, նախագահ Ջորջ Բուշը եւ պաշտպանության նախարար Դոնալդ Ռամսֆելդն ընդունում են ՌԴ ղեկավարության այն փաստարկները, թե միջազգային ահաբեկչությունը պատերազմ է հայտարարել Ռուսաստանին: Փոխնախագահ Դիկ Չեյնին նույնիսկ առաջարկում է պարզել, թե «Ալ Ղաիդան» մեղսակից չէ՞ արդյոք Բեսլանի ողբերգությանը:

Մինչդեռ Պետդեպարտամենտի ներկայացուցիչ Ռիչարդ Բաուչերն օրերս Կրեմլին կոչ արեց բանակցություն սկսել տարածաշրջանում չեչեն անջատականների հետ, նրանց անվանելով չափավորականներ: Ըստ երեւույթին, խոսքն ԱՄՆ-ում քաղաքական ապաստան գտած Իլյաս Ախմադովի եւ Մեծ Բրիտանիայում փախստականի կարգավիճակ ստացած Ահմեդ Զաքաեւի մասին է:

Բեսլանում եւ Ինգուշեթիայում գործել է միեւնույն ելուզակախումբը

Ռուսաստանի հատուկ ծառայությունները Բեսլանի ահաբեկչության հանգամանքների քննության ընթացքում հաստատել են, որ Բեսլանի դպրոցի զավթումը եւ հունիսի լույս 22-ի գիշերը Ինգուշեթիայի վրա կատարված հարձակումը միեւնույն ելուզակախմբի գործն են: «Վրեմյա նովոստեյ» թերթի տվյալներով, Բեսլանում ահաբեկիչների օգտագործած զենքի մեծ մասը հափշտակվել էր հունիսին Ինգուշեթիայի ՆԳՆ պահեստների վրա ձեռնարկված հարձակման ժամանակ:

Քննչական խմբի ներկայացուցիչներն ավարտել են գրոհայիններից առգրավված զենքի զննությունը: Հայտնաբերվել են 21 ավտոմատ, 3 գնդացիր, հինգ ատրճանակ եւ մեկ նռնականետ: Օպերատիվ աշխատողներից մեկի խոսքերով, սպանված գրոհայինների մոտ հայտնաբերված զենքերի զգալի մասը հափշտակվել էր Նազրանի վրա ահաբեկիչների կատարած հարձակման ժամանակ: «Ընդ որում արդեն պարզված է, որ ՆԳՆ զինանոցում եւ տնտեսական վարչությունում գործել է անձամբ Շամիլ Բասաեւը», ասել է քննիչը:

Նույն աղբյուրը նշում է, որ Բեսլանի դպրոցը զավթած ահաբեկիչներից առնվազն երեքը մասնակցել էր հունիսին Ինգուշեթիայի վրա կատարված հարձակմանը: Այն ժամանակ զոհվեց 79 մարդ, այդ թվում իրավապահ մարմինների 43 աշխատակից: Վիրավորների թիվն անցավ հարյուրից: Ինչ վերաբերում է Բեսլանի դպրոցը զավթած ահաբեկիչների ստույգ թվին, երեկ դարձյալ խառնաշփոթ է ստեղծվել այդ հարցում ՌԴ գլխավոր դատախազ Ուստինովի այն հայտարարությունից հետո, թե եղել են «երեք տասնյակ» ահաբեկիչներ, որոնցից մի քանիսին հաջողվել է փախչել:

Պայթյուն Ջակարտայում Ավստրալիայի դեսպանատան մոտ

Ինդոնեզիայի մայրաքաղաք Ջակարտայում երեկ առավոտյան ավտոմեքենա է պայթել Ավստրալիայի դեսպանատան առջեւ: Քաղաքի հիվանդանոցներից ստացված տվյալներ վկայակոչելով Ֆրանս պրեսը հաղորդում է, որ զոհվել է առնվազն 7 մարդ, 100-ը վիրավորվել է:

Պայթյունը տեղի է ունեցել Ռասունա Սաիդ փողոցում, որտեղ կա մի քանի դեսպանատուն (այդ թվում Ռուսաստանինը): ՌԴ ԱԳՆ տվյալներով, տուժածների մեջ ռուսաստանցիներ չկան: Ավստրալիայի կառավարության ներկայացուցիչները հայտարարել են, որ իրենց դեսպանատան աշխատակիցները չեն տուժել:

Ավստրալիայի արտգործնախարար Ալեքսանդր Դաուներն անմիջապես մեկնել է Ջակարտա եւ այնտեղ հայտարարել, որ իր երկիրն «ահաբեկչության թիրախ» է դարձել: Վարչապետ Ջոն Հովարդն ավելացրել է, որ պայթյունը եղել է «անչափ ուժեղ»:

Ավստրալացիներին խորհուրդ չի տրվում այցելել Ինդոնեզիա, քանզի 2002 թ. հոկտեմբերին Բալի կղզում տեղի ունեցած ահաբեկչությունների գլխավոր թիրախն Ավստրալիան էր: Այն ժամանակ սպանված 202 անձանցից 88-ը ավստրալացիներ էին:

Հակաիրաքյան պատերազմում անցյալ տարվանից ԱՄՆ-ի դաշնակիցը դարձած Ավստրալիան երկյուղներ ունի, որ նոր ահաբեկչություններ կիրականացվեն երկրում կայանալիք օրենսդրական ընտրությունների նախօրեին` ընտրությունների արդյունքների վրա ազդելու նպատակով: Օրինակ, այս տարվա մարտին Մադրիդի կայարաններում կատարված խոշոր ահաբեկչություններն իշխանափոխության պատճառ էին դարձել:

Ավստրալիայի ընդդիմադիր աշխատավորական կուսակցությունն արդեն խոստացել է հաղթանակի հասնելու դեպքում զորքը դուրս բերել Իրաքից:

Մշակույթ

Արտո Չաքմաքչյանի հետ առաջին իսկ հանդիպումից ազնիվ արվեստագետի ու մարդու նրա էությունը վառակում է դիմացինին: Հիշեցի Լեւոն Ներսիսյանին, երբ մի օր դասախոսություններից մեկի ժամանակ ասաց. «Կարող եք դավաճանել կնոջը, տղամարդուն, նույնիսկ հայրենիքը, բայց ինքներդ ձեզ չդավաճանե՛ք»: Բարդ մի ճանապարհ, որ մարդն ընտրում է կամավոր, գիտակցորեն, որովհետեւ այստեղ նախեւառաջ ինքնաճանաչման խնդիրն է դրված: Մի բան, որ արվեստագետի համար հատկապես պարտադիր պայ-

Ափսոսանքը արտերում

Հանդիպում Արտո Չաքմաքչյանի հետ

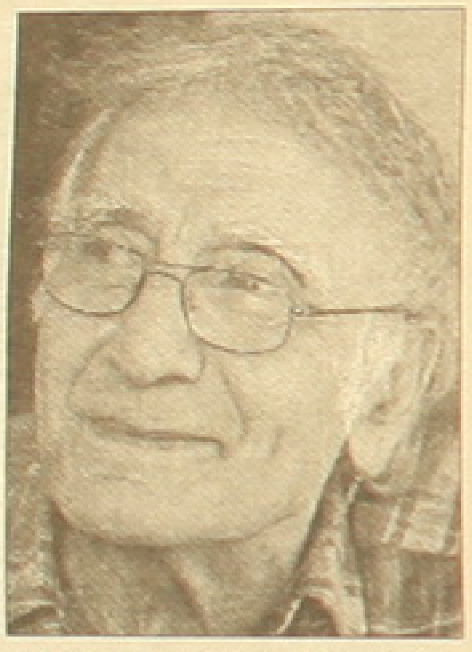

ման է, միշտ: Այդպիսիները սովորաբար չեն ներվում, կամ առնվազն չեն ընդունվում, եւ «չներվելու» այդ պայքարում հաճախ պարտվում են (ժամանակավոր սակայն): Նրանց կողքին գտնվող սակավաթիվ համախոհ-համակիրները գրեթե նույն ճակատագիրն են ունենում, որովհետեւ նկարագիր, վերաբերմունք ու չճկվող կեցվածք ունեն:

Այսպիսի մաքառումներով մի ճանապարհ է անցել արձանագործ Արտո Չաքմաքչյանը: Առանց կեղծ ընդվզումների, կեցվածքի, առանց խոսքի, իր լուռ պատասխանը, իր դիմադրությունն այսօր իր ստեղծագործությունն է՝ մտածողության այնպիսի խոր շերտերով, որոնք բոլորովին նոր բովանդակություն ու նոր արտահայտչամիջոցներ են հաղորդել հայ արձանագործությանը: Արտաքին թվացյալ համակերպության տակ թաքնված ներքին պայքարը, միգը, նյութի որոնումը, ստեղծագործ երեւակայությունը եղել են այդ ճանապարհի իր ուղեկիցները:

Կյանքը հեշտ չէ. այդպիսին եղել են արվեստագետի հայաստանյան տարիները, այդպիսին են դրսինները՝ ստեղծագործական առումներով: (Միանամենայնիվ, դիմադարձելին ամենուրեք ազատ մտքի, հատկապես ընդգծված անհատական դրսեւորումներն են մնում: Մարդիկ չեն ներում, երբ նման չես իրենց): Հայաստանում իր նկատմամբ սկսված պրոֆեսիոնալ հարձակումներից ելքը հեռանալու մեջ է նա տեսնում: Եվ հեռանում է, որպեսզի կարողանա պահպանել այն լիցքը, էներգիան, սերը, մտածելու կերպը, որ կար է իր մեջ, որովհետեւ համոզված է, թե արդիականությունը մտածելակերպ է: Դրանց արդյունքն իր արձաններն են՝ դրված աշխարհի շատ քաղաքների հեղինակավոր վայրերում: Երբ այս օրերին անվանի հայ արձանագործը Երեւանում էր, իր շուրջն իրական արժեք եւ իրական մարդուն գնահատողներն էին դարձյալ: Զանազան կոչումներ ու մրցանակներ չփնտրող արվեստագետի համար փնտրելին անկեղծ վիճակներն ու մարդկային հոգու ջերմությունն էր: Եվ այդպիսի մի օր նրան պարգեւեց հուլիսի 3-ին Հայաստանի ազգային գրադարանը՝ այսօր այնքան սովորական դարձած հանդիպումներից շատ տարբեր հանդիպման ժամանակ, որ զրույց էր իր հին բարեկամների հետ, զրույց հոգեւոր հարազատության, գնահատանքի, արժեւորման, նաեւ ափսոսանքի մթնոլորտում: Երկու օրինակ իր նորընծա ստվարածավալ պատկերագրքից այդ օրը Արտո Չաքմաքչյանը նվիրեց ազգային գրադարանին:

Արվեստաբան-գրականագետ Յուրի Խաչատրյանի պրոֆեսիոնալ աչքը անվրեպ տեսնում է իրական արվեստագետին: Իրեն բնորոշ փաստերի ժամանակագրության ճշգրիտ լեզվով նա հանգամանորեն վերլուծեց այն ժամանակն ու գործելաոճը, որում ստեղծագործել է Արտո Չաքմաքչյանը: Երբ 1962 թ. «Սովետական Հայաստան» ամսագրում տպագրվեց արվեստաբան Վիլհելմ Մաթեւոսյանի «Արտո Չաքմաքչյան» դիմանկար-հոդվածը, նույն թվականին Հռոմում լույս տեսնող «Realta Sovietica»-ն տպագրում է մեկ այլ հոդված՝ անդրադառնալով նաեւ վերոհիշյալին՝ մեջբերելով ընդարձակ հատված, որում գնահատվում են «անցած փուշի տողված ճանապարհով» չգնացող արձանագործի մտածողության եւ արտահայտչամիջոցների նոր դրսեւորումները, իսկ 1962 թ. Մոսկվայի նկարիչների միության ցուցասրահում (Մանեժում) կուսակցական գործիչների հետ տեղի ունեցած հանդիպումից հետո, երբ արվեստի մեջ ամեն տեսակ նորարարություն երկրի ղեկավարի կողմից դատապարտվեց, սկիզբ առավ պրոֆեսիոնալ հալածանքը թե՛ հոդվածագրի, թե՛ արվեստագետի նկատմամբ: Ինչպես նշեց Յու. Խաչատրյանը, բարեբախտաբար միայն «ծախուկներ» մարդիկ չէին «ստեղծում» ժամանակի իրականությունը (նրանց անունները հիշատակման արժանի իսկ չհամարեց): Համաշխարհային ճանաչում ունեցող ֆիզիկոս Արտեմ Ալիխանյանն այն եզերից էր, որ հրաշալի վերաբերմունք դրսեւորեց երիտասարդ արվեստագետի նկատմամբ:

Յուրի Խաչատրյանը զուտ պայմանական համարեց Արտո Չաքմաքչյանի Հայաստանից հեռանալը, որովհետեւ Կանադայում նա ապրել է Հայաստանի զարկերակով, ժամանակակից արվեստի արտահայտչամիջոցների արտաքին հայեցողական ձեւերից գնալով խորը, ընդարձակել է հայ արձանագործության սահմանները: Եվ երբեք չկտրվելով իր հայրենիքից ու ժողովրդից. մեր երկրի համար բեկումնային 1988 թ.-ին նա նամակ է հղում Հայաստան եւ առաջարկում իր ծառայությունը:

Յուրի Խաչատրյանը հիշեց ռուս նկարիչ Միխայիլ Շեմյակինին, որին Ռուսաստանից հեռանալուց տարիներ հետո, երբ խնդրում են մի քանի նկար վաճառել երկրին, զարմանում է, թե «Իմ ամբողջ ստեղծագործությունը պատկանում է Ռուսաստանին»: Այդպես է նաեւ Արտո Չաքմաքչյանի պարագայում:

Անցյալի եւ գալիք շարունակվող ոսկրացած դառնությունները կույր չտալու (չհամակերպվելու) հանդգնությամբ արդում են շատ էջեր: Օղակը սեղմվում ու օդը հեղձուցիչ է դառնում: «Արտո Չաքմաքչյանն իմ վաղ երիտասարդության մտերմագույն ընկերն է, մոտ մարդու մասին դժվար է խոսել: Մենք մեղավոր ենք նրա առաջ. ինչ է նշանակում՝ լքեցին հայրենիքը, մենք լքել ստիպեցինք: Մինչեւ հիմա աչքիս առաջ է նրա արվեստանոցի դռների առաջ ջարդուփշուր արված արձանը: Միակ որոշ ուրախություն է, հիշում եմ, թե ինչպես արձանագործն իր փոքր չափերի արձանները տեղադրում էր բնության մեջ, ինքնախաբեական դաժանությունն արդելով: Ինձ համար մեծ կորուստ է նրա հեռանալը, ափսոսում եմ, ամաչում եմ, որ այստեղ՝ Հայաստանում Արտո Չաքմաքչյանը մինչեւ այսօր արձան չունի», վաղեմի մտերմությունից եկող հուշն ավելի զգայուն էր դարձել Պերճ Զեյթունցյանին:

Արվեստաբան Ռուբեն Անգալադյանը ներկայացրեց Արտո Չաքմաքչյանի արվեստի նոր էսթետիկան, արձանագործություն բերած ինտելեկտուալիզմը, արվեստ ներարկված, գեղարվեստական մեծ կամքը՝ նոր ձեւերի զարգացումներով, որով սերունդներ դաստիարակվեցին իր արվեստի անմիջական ազդեցությամբ:

«Մտքի մաքառման այս կերպը մեծ մարդու մենաշնորհն է, եւ Արտո Չաքմաքչյանն այդ բեռը մինչ այժմ տանում է», արվեստաբան Սամ Սարուխանյանը հիշեց անցյալում նրա կրած ստեղծագործական դժվարությունները. «Կոմիտասը չընդունեցին, որովհետեւ իրենք չգիտեին ինչ է Կոմիտասը, արտաքինն էին տեսնում, էությունը չգիտեին: Այս հողի վրա պետք է դրվեն ճշմարիտ գործեր. դրանք են մեզ սիրել տալու երկիրը, պետք է այստեղ դրվեն Արտո Չաքմաքչյանի արձանները, որտեղից սկսվել եւ ավարտվելու է ինքը հերթական, իսկ իր արվեստը հավերժորեն շարունակվելու է»: Ս. Սարուխանյանը հիշեց մի դեպք, երբ տարիներ առաջ մի անգլիացի արձանագործ թողնելով 28.000 ֆունտ ստեռլինգի պատվերը, եկել էր Հայաստան՝ մասնակցելու մի սիմպոզիումի՝ 500 դոլարանոց գործի համար, եւ ինչպես տարակուսանքներին արձագանքել է այսպես. «Ես եկել եմ Արտո Չաքմաքչյանի հայրենի՛ք»:

Արձանագործը կարճ խոսեց (իսկ հանդիպման ավարտից հետո ասաց, թե շատ զգացվեցին). «Ես հայրենիքս չեմ փոխել, փոխել եմ արվեստանոցս, իմ ստեղծագործություններս երեւակայությամբ զետեղել եմ մեր հողի վրա եւ վստահ եմ, որ մի օր կիրականանա»:

Որքան հասկացա, ինքը սիրում է անավարտությունը, կիսատը, շարունակության խորհուրդը նաեւ արվեստում: Մտածել է պետք այդ շարունակությանը, իրականության մեջ, Երեւանի փողոցներում:

ՄԵԼԱՆՅԱ ԲԱԴԱԼՅԱՆ

Հովանավորում է ՀԲԸՄ-ն

Հայկական բարեգործական ընդհանուր միությունը (ՀԲԸՄ), որը միշտ նպաստել է հայ մշակույթի պահպանմանը, Հայաստանի Հանրապետության անկախության ձեռքբերումից հետո հովանավորների եւ բարերարների աջակցությամբ սկսեց ավելի լայնորեն իրականացնել կրթական, մշակութային, կրոնական, մարդասիրական եւ սոցիալական ծրագրեր Հայաստանում եւ Արցախում:

Արձագանքելով Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության կառավարության խնդրանքին, ՀԲԸՄ-ն համաձայնել է 2 տարի ժամկետով հովանավորել Արցախի կամերային նվագախմբին: Մեր զրույցի ժամանակ ՀԲԸՄ հայաստանյան ներկայացուցչության տնօրեն Աշոտ Ղազարյանը նշեց, որ միությունը նվագախմբին տարեկան կտրամադրի 40 հազար դոլար, իսկ Արցախի կառավարությունը՝ 20 մլն 100 հազար դրամ: Նվագախումբը նախապես կգործի Ստեփանակերտի երաժշտական դպրոցում՝ որպես լարային նվագախումբ 19 երաժիշտներով: Իսկ հետագայում ընդարձակվելով՝ կներգրավի փողային եւ հարվածային գործիքների երաժիշտներ: 26 մարդուց բաղկացած կամերային նվագախմբի գեղարվեստական ղեկավարը բազմավաստակ դիրիժոր Գեւորգ Մուրադյանն է:

«Նվագախմբի անդամներից 13-ը Երեւանից են, որոնց համար կստեղծվեն Արցախում ապրելու եւ ստեղծագործելու բավարար պայմաններ», ավելացրեց Աշոտ Ղազարյանը:

Կամերային նվագախմբին նոտաներով, հրատարակումներով եւ հնարավոր ամեն ինչով կօժանդակեն Հայաստանի ֆիլհարմոնիկ նվագախումբը, Հայաստանի կամերային եւ «Սերենադ» կամերային նվագախմբերը:

ԳՈՀԱՐ ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ

ԽԵՂԱԹՅՈՒՐՈՒՄ

Ե՞րբ են թուրքերը ձերբազատվելու խեղաթյուրումներից

Կահիրեում (Եգիպտոս) լույս տեսնող «Արեւ» օրաթերթում գրախոսելով Օսման Քյոթերի խմբագրությամբ «Արաս» հրատարակչատան լույս ընծայած հեղինակ Գեւորգ Փամուկչյանի 249 էջանոց «Գրություններ Ստամբուլի մասին. տեղեկություններ հայկական աղբյուրներից» (Istanbul Yazilari: Ermeni Kaynaklarindan Tarihe Katkilar) գիրքը, բժիշկ Սարգիս Գարայանը նախ ուղղում է մտցնում հեղինակի ազգանվան մեջ, որը պետք է լինի Փամուկչյան, եւ որն առավելապես ծանոթ անուն է Ստամբուլի հայկական շրջանակներում: Նա ծնվել է Սկյուտարում 1923 թվին: 1940 թ. սկսած պատմագիտական հոդվածներ է գրել հայկական եւ թուրքական թերթերում, ինչպես նաեւ բրիտանական եւ թուրքական հանրագիտարաններում: Հայ համայնքին լավ ծանոթ է եղել՝ լինելով գլխավոր դիվանատեսը Հայոց պատրիարքարանի (1967–1982 թթ.): Մահացել է 1996 թ. սեպտեմբերի 23-ին՝ ականատես չլինելով իր գրքերից որեւէ մեկի տպագրությանը:

«Արաս» հրատարակչատունը բարոյական պարտականություն է համարում Գեւորգ Փամուկչյանի Ստամբուլի մասին հայ գրողների հոդվածները հրապարակելն առանձին հատորով, դրանք կարեւոր նկատելով հայ եւ թուրք պատմագիտության համար», գրում է գրքի խմբագիրը նախաբանում: Հատորը պարունակում է Փամուկչյանի կենսագրությունը, նրա գրած Ստամբուլի հայության հակիրճ պատմությունը, այլ հայազգի հեղինակների (Մխիթարյան հայր Ղուկաս Ինճիճյանի, Երեմիա Չելեպի Քյոմուրճյանի եւ այլոց) գրությունները Ստամբուլի պատմության, երկրաշարժերի, հրդեհների, հեղեղումների եւ համաճարակների մասին:

Չորրորդ դարից մինչեւ ներկա ժամանակները Ստամբուլի հայերի մասին գրած Փամուկչյանի հոդվածում գրախոսողն անճշտություններ է հայտնաբերել, որը վերագրել է խմբագրին եւ ոչ թե հեղինակին. «Ես վստահ եմ, որ Փամուկչյանը նման սխալ արտահայտություն չէր կարող թույլ տալ», գրում է նա, մեջբերելով 9-րդ էջում տեղ գտած պարբերությունը, որտեղ ասվում է. «Պատմության մեջ առաջին անգամ հայերը որպես զինվոր ընդունվեցին օսմանյան բանակի շարքերը Բալկանյան պատերազմի ընթացքում 1912–13 թթ.: 1915 թ. առաջին ամիսներին Գերմանիայի կառավարության թելադրությամբ օսմանյան կառավարությունը սկսեց հայերի զանգվածային տարագրությունը, իսկ նույն տարվա ապրիլի 24-ին ձերբակալվեցին եւ աքսորվեցին դեպի Այաշ եւ Չանղըրը 250 մտավորականներ Ստամբուլից: Այս աքսորված մտավորականներից մի քանիսն ազատ արձակվեցին Աբդուլ Մեջիդ խալիֆայի կողմից: Մնացյալների ճակատագիրն ինչ եղավ, չգիտենք»:

Նենգափոխված նախադասություններն ակնհայտ են: «Գրքին խմբագիրը հեռացրած է այդ տողերը եւ զանոնք վերագրած Փամուկչյանին: Այս է իմ համոզումը», գրում է Սարգիս Գարայանը՝ թելադրելով Օսման Քյոթերին եւ նրա ընկերներին վերցնել Թուրքիայի քարտեզը եւ այցելել այն բոլոր վայրերը, որտեղ հայ մտավորականները վայրագորեն ջարդվեցին: Ապա այցելել հարավում սիրիական անապատները, որտեղ աշխարհի ամենամեծ անշիրիմ գերեզմանատունն է գտնվում՝ 1,5 միլիոն հայերի դիակներով: Նա հույս է հայտնում, որ Գեւորգ Փամուկչյանի հաջորդ 3 գրքերը, որ նախատեսված են հրատարակության («Հայերեն տառերով թրքերեն գրություններ», «Ժամանակներ, վայրեր եւ մարդիկ», «Կենսագրություն հայերի») զերծ կլինեն նման խեղաթյուրումներից:

Հ. Օ.

Մոնո ներկայացումների փառատոնը սեպտեմբերի 14-20-ը

Մեկ տարի առաջ Պատանի հանդիսատեսի թատրոնի գեղարվեստական ղեկավար եւ տնօրեն Հակոբ Ղազանչյանը նախաձեռնեց «Մոնո թատրոնների փառատոնը», որին մասնակցեցին 9 երկրներից ներկայացուցիչներ: Առաջին փառատոնի հաջողությունն էլ հիմք հանդիսացավ այն անցկացնել ամեն տարի: Ինչպես տեղեկացրեց փառատոնի նախագահ Հակոբ Ղազանչյանը, այս անգամ փառատոնի հանդիսավոր բացումը տեղի կունենա սեպտեմբերի 14-ին, ժամը 19.00-ին, Պատանի հանդիսատեսի թատրոնի շենքում՝ Կարինե Խոդիկյանի «Երկրորդ կյանքը» ներկայացմամբ, որի բեմադրիչն է Հակոբ Ղազանչյանը: Ներկայացմանը մասնակցում են Էլիզաբեթ Հեսը (ԱՄՆ) եւ Բեատե Էհլերը (Գերմանիա): Մինչ պաշտոնական բացումը (խտացված գրաֆիկի պատճառով) թատրոնի փոքր բեմում կլինեն Հայաստանը ներկայացնող երկու ներկայացում:

Փառատոնին մասնակցելու նպատակով Երեւան են ժամանել 13 երկրներից՝ ՌԴ, Ուկրաինա, Սլովենիա, Սերբիա, Լեհաստան, Իրան, Հնդկաստան, Ֆինլանդիա, Գերմանիա, ԱՄՆ, Ճապոնիա, Լատվիա: Մեկ շաբաթ տեւող փառատոնի ընթացքում թատերասերների դատին կհանձնվի 29 ներկայացում, որոնցից միայն մեկն է լինելու Մ. Մկրտչյանի անվան թատրոնի շենքում, իսկ մնացածները՝ ՊՀԹ-ի բեմում, ամեն օր մինչեւ հինգ ներկայացում, փոքր ընդմիջումներով, սկսած ժամը 13.30-22.00-ը երկու դահլիճներում:

Բոլոր ներկայացումները ընթանալու են այդ երկրի մայրենի լեզվով, իսկ փառատոնի կազմակերպիչները հոգ են տարել նրանց թարգմանական տեքստերի տրամադրման համար: Հայերեն լեզվով ներկայացումներն էլ, բնականաբար, կթարգմանվեն ռուսերեն եւ անգլերեն: Փառատոնը հովանավորում են ՀՀ մշակույթի եւ երիտասարդության հարցերով նախարարությունը, Երեւանի քաղաքապետարանը, Հայաստանի թատերական գործիչների միությունը: Ինչպես անդրանիկ փառատոնին, այնպես էլ այս, ընտրվել է 5 հոգուց բաղկացած հեղինակավոր հանձնաժողով՝ նախագահությամբ Վալերի Խազանովի, ովքեր էլ կորոշեն փառատոնի մրցանակակիրներին ու սեպտեմբերի 20-ին փառատոնի հանդիսավոր փակման արարողության ժամանակ ի հայտ կգան հաղթողները:

Տարօրինակ է, որ փառատոնին մասնակցելու հրավեր չեն ստացել սփյուռքում գործող այնպիսի արվեստագետներ, ինչպես Նորա Արմանին է, Անահիտ Թոփչյանը եւ Գրիգոր Սաթամյանը:

ՄԱՐԻԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

ԾԱՂՐԱՆԿԱՐՉԻ ԱՉՔԵՐՈՎ

Հայաստանցի չորս մարզիկներ կմասնակցեն պարաօլիմպիական խաղերին

Սեպտեմբերի 17-ին Աթենքում կմեկնարկեն պարաօլիմպիական 11-րդ խաղերը, որոնց մասնակցում են հաշմանդամ մարզիկները: Հայաստանն այդ խաղերում կներկայացնեն չորս մարզիկներ՝ սպիտակի թեթեւաատլետ Օնիկ Հովակիմյանը, լողորդուհի Մարիամ Սահակյանը (Երեւան), նետաձիգ Մարինե Հակոբյանը (Սպիտակ) եւ ջավախքցի ծանրամարտիկ Գեւորգ Կարագաշյանը:

Երեկ մարզիկներին ընդունել էր աշխատանքի եւ սոցիալական հարցերի նախարար Աղվան Վարդանյանը, որը բարեմաղթանքի ջերմ խոսքեր հղեց նրանց եւ հաջողություն ցանկացավ պարաօլիմպիական խաղերում: Նա խոստացավ հնարավորության սահմաններում աջակցել հաշմանդամ մարզիկներին, փորձել լուծել նրանց հուզող հիմնախնդիրները: Հանդիպման վերջում նախարարության կողմից մարզիկներին նվերներ հանձնվեցին:

Հանդիպմանը ներկա Հայաստանի պարաօլիմպիական կոմիտեի եւ հաշմանդամների «Փյունիկ» միության նախագահ Հակոբ Աբրահամյանը տեղեկացրեց, որ մեր մարզիկները 5-րդ անգամ են մասնակցելու պարաօլիմպիական խաղերին: Նրանք հանդես են եկել Ատլանտայի եւ Սիդնեյի ամառային, Նագանոյի եւ Սոլթ Լեյք Սիթիի ձմեռային պարաօլիմպիական խաղերում: Մեր պատվիրակության ղեկավարը ցավով նշեց, որ ֆինանսական միջոցների բացակայության պատճառով միջազգային կարգի 15 մարզիկներ զրկված են եղել մրցումների մասնակցելու եւ օլիմպիական վարկանիշ ձեռք բերելու հնարավորությունից, այլապես մեր օլիմպիական թիմն ավելի մեծաքանակ կլիներ: Իսկ մեր 4 մարզիկները խաղերին մասնակցելու են ՄՕԿ-ի տված «սպիտակ քարտերի» շնորհիվ: Ընդ որում, ՄՕԿ-ն է որոշել, թե որ մարզաձեւերից պետք է մեր մարզիկները մասնակցեն մրցումներին:

Հակոբ Աբրահամյանի հետ զրույցից պարզվեց նաեւ, որ պետբյուջեից 10,5 մլն դրամ է հատկացվել մեր պատվիրակության Աթենք մեկնելու եւ մրցումներին մասնակցելու համար: Շերքի համար համազգեստը տրամադրել է սպորտտեսկոմը: Այլ ծախսերը հոգալուն օգնել են մոսկվացի գործարար Ռազմիկ Հլղաթյանը, Արիս Աժյանը (Լոս Անջելես), Վարդան Բերբերյանը (Լիոն, Ֆրանսիա): Նաեւ որոշակի գումար են հատկացրել «ԱԳԲԱ» եւ «Անելիք» բանկերը: Ընդ որում, միայն երկու ամիս առաջ է պարզ դարձել, թե Հայաստանին քանի տեղ են հատկացրել պարաօլիմպիադայում, սակայն ֆինանսական միջոցների սղության պատճառով մարզիկները չեն կարողացել ինչպես հարկն է նախապատրաստվել մրցումներին: Այնպես որ, մեդալների ակնկալիքներ չկան:

Նախորդ օլիմպիադաներում մեր մարզիկները համեստ արդյունքների են հասել: Լավագույն արդյունքը գրաված 4-րդ տեղն է (Ատլանտայում՝ ծանրամարտից, Նագանոյում՝ լեռնադահուկային սպորտից): Հակոբ Աբրահամյանը նաեւ ցավով նշեց, որ ողջ աշխարհում պարաօլիմպիական եւ օլիմպիական կոմիտեները միմյանց հետ սերտորեն համագործակցում են, իսկ Հայաստանում այդ կապը գրեթե չի գործում: Պետություններն էլ իրենց ուշադրության կենտրոնում են պահում հաշմանդամ մարզիկների հոգսերը: Օրինակ, անցյալ տարի ՌԴ նախագահ Պուտինի ցուցումով հաշմանդամ մարզիկներին ցմահ թոշակ է նշանակվել, բարելավվել են պարաօլիմպիական կոմիտեի շենքային պայմանները: Վերջին 2 տարիներին Հայաստանում էլ այս ուղղությամբ որոշակի քայլեր են ձեռնարկվում, սակայն դրանք, Հակոբ Աբրահամյանի կարծիքով, բավարար չեն:

Այսօր առավոտյան մեր չորս մարզիկները կմեկնեն Աթենք, իսկ պատվիրակության մյուս անդամները օլիմպիական մրցավայր կմեկնեն սեպտեմբերի 17-ին: Պարաօլիմպիական խաղերը կանցկացվեն սեպտեմբերի 17-28-ը:

Լեհ պաշտպանը փրկեց Էրիկսոնի պատիվը

Կայացան ֆուտբոլի աշխարհի առաջնության ընտրական մրցաշարի 2-րդ տուրի հանդիպումները: Ընտրական առաջին խմբում մեծ հետաքրքրություն էր առաջացրել Հոլանդիա-Չեխիա հանդիպումը: Չեխերի կազմում բացակայում էին Պավել Նեդվեդը, Թոմաշ Գալասեկն ու Կարել Պոբորսկին: Մարկո վան Բաստենի սաները հաղթանակով մեկնարկեցին: Խաղը բավական գրավիչ մրցապայքարում անցավ: Երկու թիմերն էլ գոլային մի շարք պահեր ստեղծեցին, սակայն հիմնական խաղ ցուցադրեցին դարպասապահներ Էդվին վան դեր Սարն ու Պետեր Չեխը: Այնուամենայնիվ, դաշտի տերերին հաջողվեց 2 անգամ գրավել Չեխի դարպասը: Աչքի ընկավ վան Հոյդոնկը՝ դառնալով խփված գոլերի հեղինակ:

Հաջող են հանդես գալիս ռումինացիները, որոնք 5-1 հաշվով հյուրընկալվելիս պարտության մատնեցին Անդորրայի ընտրանուն: Անգել Յորդանեսկու սաները 3-րդ անընդմեջ հաղթանակը տոնեցին:

Երկրորդ խմբում հանդես եկող Եվրոպայի չեմպիոն Հունաստանի հավաքականը սեփական հարկի տակ չկարողացավ հաղթել թուրքերին (0-0): Անսպասելիորեն խմբի առաջատարի դերը ստանձնեցին վրաց ֆուտբոլիստները՝ 2-0 հաշվով հաղթելով ալբանացիներին: Ղազախստանի հավաքականի նորամուտը եվրոպական գոտու ընտրական մրցաշարում անհաջող դասավորվեց: Ուկրաինացիների հետ սեփական հարկի տակ խաղում հյուրերն ավելացված ժամանակում Ռոտանի խփած գոլի շնորհիվ կորզեցին հաղթանակը (2-1):

Ամենախոշոր հաշիվը գրանցվեց Սլովակիա-Լիխտենշտեյն խաղում (7-0): Այդ խաղում Վիտեկը «հեթ-տրիկի» հեղինակ դարձավ եւ այժմ 5 գնդակով գլխավորում է ընտրական մրցաշարի լավագույն ռմբարկուների ցուցակը: Նույն խմբում հանդես եկող Լյուքսեմբուրգի եւ Լատվիայի մրցավեճը եւս գոլառատ էր: Այստեղ եւս 7 գոլ խփվեց, որից 4-ի հեղինակը լատվիացիներն էին: Էստոնացիները 75 րոպե դիմադրեցին պորտուգալացիներին, իսկ պահ վերջին 15 րոպեներին չորս գնդակ ընդունեցին սեփական դարպասը: Չորրորդ խմբում հանդես եկող Ֆրանսիայի ընտրանին նոր գլխավոր մարզիչ Ռայմոն Դոմենեկի գլխավորությամբ անդրանիկ հաղթանակը տոնեց՝ հյուրընկալվելիս հաղթելով Ֆարերյան կղզիների թիմին (2-0): Աչքի ընկան Ժյուլին ու Սիսեն: Վերջին 3 տարվա ընթացքում Իսրայելի հավաքականն առաջին անգամ պաշտոնական հանդիպումն անցկացրեց սեփական հարկի տակ եւ հաղթեց Կիպրոսի ընտրանուն (2-1): Իտալացիները Դել Պիերոյի խփած միակ գոլի շնորհիվ հյուրընկալվելիս հաղթեցին Մոլդովայի ընտրանուն: Շվեյցարիա-Իռլանդիա խաղն ավարտվեց ոչ-ոքի (1-1):

6-րդ խմբում հանդես եկող Անգլիայի հավաքականը չափազանց կարեւոր հաղթանակ տոնեց հյուրընկալվելիս: Լեհերի նկատմամբ տարած հաղթանակը (2-1) նախ եւ առաջ կարեւոր էր հավաքականի գլխավոր մարզիչ Սվեն-Գորան Էրիկսոնի համար: Անհաջողության դեպքում նա կարող էր զրկվել իր պաշտոնից: Անգլիացիների կազմում բավական ակտիվ էր «Տոտենհեմի» խաղացող Ջերմեն Դեֆոն: Նա արդեն խաղակեսում կարող էր 2 գոլ խփել, սակայն հուսալի խաղաց դարպասապահ Դուդեկը: Իսկ 37-րդ րոպեին Դեֆոն Բեքհեմի փոխանցումից հետո բացեց հաշիվը: 48-րդ րոպեին Ժուրավսկին վերականգնեց հավասարակշռությունը: Սակայն շուտով լեհերի պաշտպան Գլովացկին գնդակն ուղարկեց դարպասը:

Ընտրական մյուս հանդիպումներում գրանցվել են հետեւյալ արդյունքները. Նորվեգիա-Բելառուս՝ 1-1, Շոտլանդիա-Սլովենիա՝ 0-0, Ավստրիա-Ադրբեջան՝ 2-0, Ուելս-Հս. Իռլանդիա՝ 2-2, Բոսնիա-Իսպանիա՝ 1-1, Լիտվա-Սան Մարինո՝ 4-0, Շվեդիա-Խորվաթիա՝ 0-1, Հունգարիա-Իսլանդիա՝ 3-2:

Մրցաշարային աղյուսակներ

1-ին խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Ռումինիա	3	3	0	0	9-3	9
2. Ֆինլանդիա	3	2	0	1	6-2	6
3. Մակեդոնիա	2	1	0	1	4-2	3
4. Հոլանդիա	1	1	0	0	2-0	3
5. Չեխիա	1	0	0	1	0-2	0
6. Հայաստան	2	0	0	2	0-5	0
7. Անդորրա	2	0	0	2	1-8	0

2-րդ խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Վրաստան	2	1	1	0	3-1	4
2. Ուկրաինա	2	1	1	0	3-2	4
3. Ալբանիա	2	1	0	1	2-3	3
4. Թուրքիա	2	0	2	0	1-1	2
5. Դանիա	1	0	1	0	1-1	1
6. Հունաստան	2	0	1	1	1-2	1
7. Ղազախստան	1	0	0	1	1-2	0

3-րդ խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Սլովակիա	3	2	1	0	11-2	7
2. Պորտուգալիա	2	2	0	0	6-0	6
3. Էստոնիա	3	2	0	1	6-5	6
4. Լատվիա	2	1	0	1	4-5	3
5. Ռուսաստան	1	0	1	0	1-1	1
6. Լյուքսեմբուրգ	3	0	0	3	4-11	0
7. Լիխտենշտեյն	2	0	0	2	1-9	0

4-րդ խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Շվեյցարիա	2	1	1	0	7-1	4
2. Իռլանդիա	2	1	1	0	4-1	4
3. Ֆրանսիա	2	1	1	0	2-0	4
4. Իսրայել	2	1	1	0	2-1	4
5. Կիպրոս	2	0	0	2	1-5	0
6. Ֆարերներ	2	0	0	2	0-8	0

5-րդ խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Իտալիա	2	2	0	0	3-1	6
2. Սլովենիա	2	1	1	0	3-0	4
3. Բելառուս	1	0	1	0	1-1	1
4. Շոտլանդիա	1	0	1	0	0-0	1
5. Նորվեգիա	2	0	1	1	2-3	1
6. Մոլդովա	2	0	0	2	0-4	0

6-րդ խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Ավստրիա	2	1	1	0	4-2	4
2. Անգլիա	2	1	1	0	4-3	4
3. Լեհաստան	2	1	0	1	4-2	3
4. Ուելս	2	0	2	0	3-3	2
5. Ադրբեջան	2	0	1	1	1-3	1
6. Հս. Իռլանդիա	2	0	1	1	2-5	1

7-րդ խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Լիտվա	2	1	1	0	5-1	4
2. Սերբիա	1	1	0	0	3-0	3
3. Բելգիա	1	0	1	0	1-1	1
4. Բոսնիա	1	0	1	0	1-1	1
5. Իսպանիա	1	0	1	0	1-1	1
6. Սան Մարինո	2	0	0	2	0-7	0

8-րդ խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Խորվաթիա	2	2	0	0	4-0	6
2. Շվեյցարիա	2	1	0	1	7-1	3
3. Բուլղարիա	1	1	0	0	3-1	3
4. Հունգարիա	2	1	0	1	3-5	3
5. Իսլանդիա	2	0	0	2	3-6	0
6. Մալթա	1	0	0	1	0-7	0

ԹԵՆԻՍ

Անձրեւն իր ուղղումներն է մտցնում

Թենիսի ԱՄՆ-ի բաց առաջնությունում սկսվել են վճռական հանդիպումները: Թենիսիստները որոշում են կիսաեզրափակիչի մասնակիցներին: Սակայն նրանց պայքարին անսպասելիորեն միջամտեց անձրեւը, որի հետեւանքով տղամարդկանց քառորդ եզրափակիչ հանդիպումները մնացին անավարտ: Անդրե Աղասին կիսաեզրափակիչի ուղեգրի համար պայքարում ուժերը չափում էր թենիսիստների դասակարգման ցուցակի առաջատար Ռոջե Ֆեդերերի հետ: Առաջին խաղափուլում շվեյցարացի թենիսիստը հաղթեց 6-3 հաշվով: Երկրորդում երկրպագուների ջերմ աջակցությամբ Աղասին առավելության հասավ (6-2): Երրորդ խաղափուլը կրկին շահեց Ֆեդերերը (7-5): Սակայն անձրեւի հետեւանքով մրցախաղը մնաց անավարտ: Նույնպիսի ճակատագրի արժանացավ նաեւ Թիմ Հենմանի եւ Դոմինիկ Հրբատու քառորդ եզրափակիչ մրցախաղը: Հենմանն առաջին երկու խաղափուլերում հաղթել է, 3-րդում՝ պարտվել:

Իսկ ահա կանանց բախտը բերեց: Նախորդ օրը կիսաեզրափակիչի ուղեգիր նվաճած Դեմենտեւային ու Կապրիատիին միացան Սվետլանա Կուզնեցովան ու Լինդսեյ Դեւենպորտը: Կուզնեցովան պարտության մատնեց իր հայրենակցուհուն՝ Նադեժդա Պետրովային (7-6, 6-3): Իսկ Դեւենպորտը երկու խաղափուլում միեւնույն 6-1 հաշվով հաղթեց ճապոնուհի Շինոբու Ասագոեյին:

Կուրանին կատարեց խոստումը

Աշխարհի ինգակի չեմպիոն Բրազիլիայի հավաքականը Բեռլինում ընկերական հանդիպում անցկացրեց Գերմանիայի ընտրանու հետ: Խաղն ավարտվեց ոչ-ոքի (1-1): Հաշիվը 10-րդ րոպեին բացեց բրազիլացի Ռոնալդինյոն: 7 րոպե անց Քեւին Կուրանին հավասարեցրեց հաշիվը: Հետաքրքրական է, որ խաղի նախօրեին Կուրանին հայտարարել էր, որ հանդիպումից հետո բրազիլացիները կհիշեն իրեն: Եվ նա կատարեց իր խոստումը՝ գրավելով բրազիլացիների դարպասը:

Հարկ է նշել, որ Կուրանին ծնվել է Բրազիլիայում եւ մինչեւ 13 տարեկանը մարզվել է Ռիո դե Ժանեյրոյի ֆուտբոլի դպրոցում: Սակայն Կուրանիի հայրը գերմանացի է եւ երբ Քեւինը դարձավ բունդեսլիգայի լավագույն ռմբարկու, ֆուտբոլիստին հրավիրեցին ազգային հավաքական: Թեեւ Եվրոպայի առաջնությունում Կուրանին առանձնակի տպավորություն չթողեց, սակայն Յուրգեն Կլինսմանը նրան ընդգրկել է հավաքականի կազմում: Եվ վերջինս այժմ արդարացնում է նոր մարզչի սպասելիքները: Ավստրիայի հետ խաղում նա մրցակցի դարպասը 3 գոլ խփեց, իսկ բրազիլացիների հետ հանդիպմանն էլ հավաքականին փրկեց պարտությունից:

Անգլիական ակումբներն օգնում են տուժածներին

Բեսլանի ահաբեկչությունից տուժածներին օգնության ձեռք են մեկնել նաեւ անգլիական ֆուտբոլային ակումբները: Դեյվիդ Բեքհեմի նախաձեռնությամբ եւ Փոլ Մաքարտնիի աջակցությամբ միայն մեկ օրում 127 հազար ֆունտ ստեռլինգ է փոխանցվել օգնության հիմնադրամին: Այդ միջոցառմանը մասնակցել են ինչպես երկրի առաջատար ակումբները՝ «Մանչեսթր յունայթեդը», «Չելսին», «Արսենալը», այնպես էլ ֆինանսական առումով համեստ դիրքեր գրավող «Էվերտոնը»:

Էջը պատրաստեց ԱՇՈՏ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

Թուրքիայի նախկին նախագահը չգիտեր, թե ՄԻԹ-ում ինչով էին զբաղվում իր դուստրն ու փեսան

ՍՏԱՄԲՈՒԼ, 9 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Թուրքական ՄԻԹ գաղտնի գործակալության նախկին պաշտոնյա Մեհմեդ Էյմյուրը «Ախիոն» շաբաթաթերթում գրել էր, թե 1982 թ. ԱՍԱԼԱ-ի (Հայաստանի ազատագրության հայ գաղտնի բանակ - «ՆՏ») դեմ Եվրոպայում Աբդուլլահ Չաթլըի գլխավորությամբ կատարված գործողության ղեկավարն էր այդ ժամանակ հանրապետության նախագահ Քենան Էվրենի դուստրը՝ Շենալ Գյուրվիթը, որն այդ շրջանում ՄԻԹ-ում զբաղվում էր ԱՍԱԼԱ-ի հարցերով:

Ինչպես գրում է Ստամբուլի «Մարմարա» օրաթերթը, նախկին նախագահ Քենան Էվրենը, պատասխանելով «Սաբահ» թերթի թղթակցի հարցերին, հայտնել է, թե այդ շրջանում իր դուստրը եւ փեսան աշխատում էին ՄԻԹ-ում, սակայն ինքը չգիտեր, թե նրանք ինչ էին անում: «Մենք այդպիսի բաներ չենք խոսել. առաջին անգամ թերթում եմ կարդացել այդ մասին», հայտարարել է Էվրենը:

«Սաբահ»-ն իր երեկվա համարում հիշեցնում է, որ «Ռադիկալ» թերթի թղթակիցներից Ավնի Էոզգյուրելը օգոստոսի 26-ի իր հոդվածներից մեկում գրել էր, որ պետությունն այդ շրջանում սկսել էր իր քաղաքականության մեջ գործածել Չաթլը-Չաքըճը պես վտանգավոր տարրերի, որոնց Ալփասլան Թյուրքեշն անգամ այլեւս անկարող էր հսկել: Դրանք այլեւս դարձել էին պետական գործիք, որ զերծ է մնում ամեն տեսակի հսկողությունից:

«Հյուրիեթ»-ն օգոստոսի 30-ին հրապարակել էր «Չաքըճը պետական քաղաքականությո՞ւն է» խորագրով հոդված, որ ակնարկելով վերը նշված հոդվածը, հարց է տալիս, թե «Էվրենը 1982 թ. որպես պետության նախագահ Գերմանիայում դեմառդեմ տեսակցե՞լ էր արդյոք Աբդուլլահ Չաթլըի հետ»:

Նախկին նախագահ Քենան Էվրենը, պատասխանելով «Սաբահ»-ի հարցերին, հայտնել է, թե Գերմանիա է գնացել ոչ թե 1982 թ., այլ 1989-ին, սակայն Չաթլըի հետ որեւէ տեսակցություն չի ունեցել. «Չգիտեմ, թե ինչու են արվում նման հրապարակումներ: Շարունակ Աբդուլլահ Չաթլըի խնդիր են ստեղծում: Կարծես Թուրքիան ուրիշ խնդիր չունի եւ կապված է Աբդուլլահ Չաթլըին: Այդ ինչ մեծ մարդ է եղել Աբդուլլահ Չաթլըն: Ես այդ շրջանում էլ ասացի, որ հանրապետության նախագահն այդպիսի հարցերում տեղյակ չի պահվում: ՄԻԹ-ը իր գործողությունները իր արխիվներում է պահում: Այս հաստատությունը երբեք հանրապետության նախագահին կամ վարչապետին տեղեկություններ չի տալիս, թե ինչպիսի գործողություններ պետք է կատարի, ինչ անձանց պետք է գործածի այդ գործողությունների ընթացքում: ՄԻԹ-ը իր սեփական գործելակերպը ունի, նույնիսկ ՄԻԹ-ում աշխատողները մեկը մյուսի աշխատանքին տեղյակ չի լինում: Նույնիսկ եթե Աբդուլլահ Չաթլըի հետ այդպիսի գործողություն է կատարվել, հանրապետության նախագահը տեղեկություն չի ունենում: ՄԻԹ-ը եթե արել է, արել է»:

ՀՀ Կենտրոնական բանկը 10.09.2004թ. ժ.9.00 ից սահմանում է արտարժույթի հետեւյալ հաշվարկային փոխարժեքները ու գնման եւ վաճառքի հետեւյալ գները.

ISO ի կոդը	Միավոր	Արտարժույթ	Հաշվարկային փոխարժեք	Գնում	Վաճառք
USD	1	ԱՄՆ դոլար	514.86	509.70	520.00
EUR	1	ԵՎՐՈ	627.67	623.90	631.40
RUR	1	Ռուս. ռուբլի	17.62	16.60	18.70

ՀԱՍԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

ՀՀ բնապահպանության նախարարության ՀՀ ջրային ռեսուրսների կառավարման գործակալության կողմից ՀՀ ջրային օրենսգրքի եւ ՀՀ կառավարության 07.03.03 թ. N 217-Ն եւ N 218-Ն որոշումների պահանջների համաձայն ծանուցվում է ՀՀ **Արմավիրի** մարզի **Ակնաշեն** գյուղի հողի վարձակալ **Լիանա Աբրահամյանին** ձկնաբուծական նպատակով ստորերկրյա ջրային ռեսուրսներից 42.0 լ/վրկ ջրառի ջրօգտագործման թույլտվության նախագիծը:

Բոլոր շահագրգիռ անձինք, ովքեր կցանկանան ծանոթանալ փաստաթղթի նախագծի նախնական տարբերակին, կարող են աշխատանքային օրերին, ժամը 17-18-ը դիմել ՀՀ ջրային ռեսուրսների կառավարման գործակալություն (հասցեն՝ Կառավարական 3-րդ տուն, 5-րդ հարկ, 541 սենյակ):

Հասարակության կողմից փաստաթղթի նախնական տարբերակի լսումը տեղի կունենա 2004 թ. սեպտեմբերի 21-ին, ժամը 16:00-ին, Կառավարական 3-րդ տուն, 5-րդ հարկ, 541 սենյակ:

ՀՀ ՋՐԱՅԻՆ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՍԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

ՀՀ բնապահպանության նախարարության ՀՀ ջրային ռեսուրսների կառավարման գործակալության կողմից ՀՀ ջրային օրենսգրքի եւ ՀՀ կառավարության 07.03.03 թ. N 217-Ն եւ N 218-Ն որոշումների պահանջների համաձայն ծանուցվում է ՀՀ **Արարատի** մարզի **Նորաշեն** համայնքի վարձակալած տարածում **«[illegible]» ՍՊԸ** ձկնաբուծական նպատակով ստորերկրյա ջրային ռեսուրսներից 204.0 լ/վրկ ջրառի ջրօգտագործման թույլտվության նախագիծը:

Բոլոր շահագրգիռ անձինք, ովքեր կցանկանան ծանոթանալ փաստաթղթի նախագծի նախնական տարբերակին, կարող են աշխատանքային օրերին, ժամը 17-18-ը դիմել ՀՀ ջրային ռեսուրսների կառավարման գործակալություն (հասցեն՝ Կառավարական 3-րդ տուն, 5-րդ հարկ, 541 սենյակ):

Հասարակության կողմից փաստաթղթի նախնական տարբերակի լսումը տեղի կունենա 2004 թ. սեպտեմբերի 21-ին, ժամը 16:00-ին, Կառավարական 3-րդ տուն, 5-րդ հարկ, 541 սենյակ:

ՀՀ ՋՐԱՅԻՆ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՍԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

ՀՀ բնապահպանության նախարարության ՀՀ ջրային ռեսուրսների կառավարման գործակալության կողմից ՀՀ ջրային օրենսգրքի եւ ՀՀ կառավարության 07.03.03 թ. N 217-Ն եւ N 218-Ն որոշումների պահանջների համաձայն ծանուցվում է ՀՀ Արարատի մարզի **Արարատ** համայնքի հողի սեփականատեր **Էդիկ Ասրիյանին** ձկնաբուծական նպատակով ստորերկրյա ջրային ռեսուրսներից 5.2 լ/վրկ ջրառի ջրօգտագործման թույլտվության նախագիծը:

Բոլոր շահագրգիռ անձինք, ովքեր կցանկանան ծանոթանալ փաստաթղթի նախագծի նախնական տարբերակին, կարող են աշխատանքային օրերին, ժամը 17-18-ը դիմել ՀՀ ջրային ռեսուրսների կառավարման գործակալություն (հասցեն՝ Կառավարական 3-րդ տուն, 5-րդ հարկ, 541 սենյակ):

Հասարակության կողմից փաստաթղթի նախնական տարբերակի լսումը տեղի կունենա 2004 թ. սեպտեմբերի 22-ին, ժամը 16:00-ին, Կառավարական 3-րդ տուն, 5-րդ հարկ, 541 սենյակ:

ՀՀ ՋՐԱՅԻՆ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՍԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

ՀՀ բնապահպանության նախարարության ՀՀ ջրային ռեսուրսների կառավարման գործակալության կողմից ՀՀ ջրային օրենսգրքի եւ ՀՀ կառավարության 07.03.03 թ. N 217-Ն եւ N 218-Ն որոշումների պահանջների համաձայն ծանուցվում է ՀՀ Արմավիրի մարզի **Ակնաշեն** համայնքի հողի սեփականատեր **Արսեն Մարտիրոսյանին** ձկնաբուծական նպատակով ստորերկրյա ջրային ռեսուրսներից 1.7 լ/վրկ ջրառի ջրօգտագործման թույլտվության նախագիծը:

Բոլոր շահագրգիռ անձինք, ովքեր կցանկանան ծանոթանալ փաստաթղթի նախագծի նախնական տարբերակին, կարող են աշխատանքային օրերին, ժամը 17-18-ը դիմել ՀՀ ջրային ռեսուրսների կառավարման գործակալություն (հասցեն՝ Կառավարական 3-րդ տուն, 5-րդ հարկ, 541 սենյակ):

Հասարակության կողմից փաստաթղթի նախնական տարբերակի լսումը տեղի կունենա 2004 թ. սեպտեմբերի 22-ին, ժամը 16:00-ին, Կառավարական 3-րդ տուն, 5-րդ հարկ, 541 սենյակ:

ՀՀ ՋՐԱՅԻՆ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՍԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

ՀՀ բնապահպանության նախարարության ՀՀ ջրային ռեսուրսների կառավարման գործակալության կողմից ՀՀ ջրային օրենսգրքի եւ ՀՀ կառավարության 07.03.03 թ. N 217-Ն եւ N 218-Ն որոշումների պահանջների համաձայն ծանուցվում է ՀՀ **Արմավիրի մարզի Ակնաշեն** համայնքի համայնքապետարանի անդամ **Արմեն Մարտիրոսյանին** ձկնաբուծական նպատակով ստորերկրյա ջրային ռեսուրսներից 42 լ/վրկ ջրառի ջրօգտագործման թույլտվության նախագիծը:

Բոլոր շահագրգիռ անձինք, ովքեր կցանկանան ծանոթանալ փաստաթղթի նախագծի նախնական տարբերակին, կարող են աշխատանքային օրերին, ժամը 17-18-ը դիմել ՀՀ ջրային ռեսուրսների կառավարման գործակալություն (հասցեն՝ Կառավարական 3-րդ տուն, 5-րդ հարկ, 541 սենյակ):

Հասարակության կողմից փաստաթղթի նախնական տարբերակի լսումը տեղի կունենա 2004 թ. սեպտեմբերի 22-ին, ժամը 16:00-ին, Կառավարական 3-րդ տուն, 5-րդ հարկ, 541 սենյակ:

ՀՀ ՋՐԱՅԻՆ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հոկտեմբերի 5-ին ՀՀ **Արագածոտնի մարզի Սասունիկ համայնքում** տեղի կունենա համայնքի սեփականություն հանդիսացող գյուղատնտեսական նշանակության 32 հա 5-րդ կարգի, 26 հա 4-րդ կարգի, 18 հա 3-րդ կարգի ջրովի վարելահողի եւ 10 հա **գյուղամերձ արոտների մրցույթ**՝ վարձակալությամբ տրամադրելու համար: Հողամասերը գտնվում են համայնքի վարչական տարածքի տարբեր հատվածներում, սկսած 0,1 հա-ից մինչեւ 4 հա տարածք: 3-րդ կարգի ջրովի վարելահողի մեկնարկային գինը 1 հա-ի համար սահմանվում է 12000 դրամ, 4-ինը՝ 8000 դրամ, իսկ 5-րդ կարգի ջրովի վարելահողի 1 հա-ի համար 2700 դրամ: Գյուղամերձ արոտների մեկնարկային գինը 1 հա-ի համար 550 դրամ է:

Հայտարարվում է նաեւ նախկին 9-րդ բրիգադայի տարածքում գտնվող 0,32 հա վարձակալած հողակտորի աճուրդ վաճառք: Մեկնարկային գինը 127500 դրամ է: Քայլերը կատարվում են մեկնարկային գնի 5 տոկոսի չափով:

Հայտերն ընդունվում են մինչեւ սեպտեմբերի 25-ը: Մանրամասն տեղեկությունների համար դիմել Սասունիկի գյուղապետարան:

ՍԱՍՈՒՆԻԿ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՄՐՑՈՒԹԱՅԻՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ

ՀԱՍԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

ՀՀ բնապահպանության նախարարության ՀՀ ջրային ռեսուրսների կառավարման գործակալության կողմից ՀՀ ջրային օրենսգրքի եւ ՀՀ կառավարության 07.03.03 թ. N 217-Ն եւ N 218-Ն որոշումների պահանջների համաձայն ծանուցվում է **«Էներգիա» ՍՊԸ-ի «Արարատ-Երեւան»** եւ **«Կարճաղբյուր-Երեւան»** ջրատարների վրա թվով 5 գործող ՓՀԷԿ-ների ջրօգտագործման թույլտվության նախագիծը:

Բոլոր շահագրգիռ անձինք, ովքեր կցանկանան ծանոթանալ փաստաթղթի նախագծի նախնական տարբերակին, կարող են աշխատանքային օրերին, ժամը 17-18-ը դիմել ՀՀ ջրային ռեսուրսների կառավարման գործակալություն (հասցեն՝ Կառավարական 3-րդ տուն, 5-րդ հարկ, 541 սենյակ):

Հասարակության կողմից փաստաթղթի նախնական տարբերակի լսումը տեղի կունենա 2004 թ. սեպտեմբերի 21-ին, ժամը 16:00-ին, Կառավարական 3-րդ տուն, 5-րդ հարկ, 541 սենյակ:

ՀՀ ՋՐԱՅԻՆ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկը հայտարարում է մրցույթ մետաղադրամների փաթեթավորման ավտոմատ մեքենայի ձեռքբերման համար:

Մրցույթին կարող են մասնակցել Հայաստանի Հանրապետության իրավաբանական անձ հանդիսացող ցանկացած կազմակերպություններ եւ օտարերկրյա ընկերություններ, որոնք անվճարունակ եւ լուծարման գործընթացում սնանկ չեն ճանաչվել, ինչպես նաեւ մրցույթի հայտը ներկայացնելու պահին Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջեի նկատմամբ ժամկետանց պարտքեր չունեն:

Մրցույթին մասնակցելու անհրաժեշտ փաստաթղթերի ցանկը, վճարվելիք նախավճարի չափը, ինչպես նաեւ դրա վճարելու կարգը եւ մրցույթին մասնակցելու համար անհրաժեշտ այլ տեղեկությունները ներկայացվում են «Մետաղադրամների փաթեթավորման ավտոմատ մեքենայի ձեռքբերման հրապարակային մրցույթի» կանոնակարգում, որն ստանալու համար ցանկացողները կարող են դիմել Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի կանխիկ դրամով գործառնությունների վարչություն՝ ֆաքս/հեռ. (374-1) 58-97-34 կամ այցելել Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի ինտերնետային էջ:

Մրցութային հայտերն ընդունվում են մինչեւ **2004թ. հոկտեմբերի 11-ը ժամը 17:00-ն,** հետեւյալ հասցեով՝ 375010, ք. Երեւան, Վազգեն Սարգսյան 6, Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկ: Մրցույթի մասնակիցների ներկայացրած հայտերի ծրարները կբացվեն մրցութային հանձնաժողովի հասոցի նիստում, որը տեղի կունենա 2004թ. հոկտեմբերի 14-ին, ժամը 17:00-ին Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի շենքում: Մրցույթի արդյունքները կամփոփվեն մրցութային հայտերի ամփոփման նիստում, որը տեղի կունենա 2004 թ. հոկտեմբերի 18-ին, ժամը 17:00-ին Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի շենքում:

ՀՀ ԿԲ մամուլի ծառայություն

www.azg.am

ՀԱՍԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

ՀՀ բնապահպանության նախարարության ՀՀ ջրային ռեսուրսների կառավարման գործակալության կողմից ՀՀ ջրային օրենսգրքի եւ ՀՀ կառավարության 07.03.03 թ. N 217-Ն եւ N 218-Ն որոշումների պահանջների համաձայն ծանուցվում է ՀՀ **Արմավիրի** մարզում **«Արմա թռչնաֆաբրիկա» ԲԲԸ-ին** արտադրական նպատակով ստորերկրյա ջրային ռեսուրսներից 24.0 լ/վրկ ջրառի ջրօգտագործման թույլտվության նախագիծը:

Բոլոր շահագրգիռ անձինք, ովքեր կցանկանան ծանոթանալ փաստաթղթի նախագծի նախնական տարբերակին, կարող են աշխատանքային օրերին, ժամը 17-18-ը դիմել ՀՀ ջրային ռեսուրսների կառավարման գործակալություն (հասցեն՝ Կառավարական 3-րդ տուն, 5-րդ հարկ, 541 սենյակ):

Հասարակության կողմից փաստաթղթի նախնական տարբերակի լսումը տեղի կունենա 2004 թ. սեպտեմբերի 20-ին, ժամը 16:00-ին, Կառավարական 3-րդ տուն, 5-րդ հարկ, 541 սենյակ:

ՀՀ ՋՐԱՅԻՆ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՍԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

ՀՀ բնապահպանության նախարարության ՀՀ ջրային ռեսուրսների կառավարման գործակալության կողմից ՀՀ ջրային օրենսգրքի եւ ՀՀ կառավարության 07.03.03 թ. N 217-Ն եւ N 218-Ն որոշումների պահանջների համաձայն ծանուցվում է ՀՀ **Կոտայքի** մարզի **Գառնի** գյուղում հողի սեփականատեր **Ա. Գրիգորյանին** ձկնաբուծական նպատակով ստորերկրյա ջրային ռեսուրսներից 8.5 լ/վրկ ջրառի ջրօգտագործման թույլտվության նախագիծը:

Բոլոր շահագրգիռ անձինք, ովքեր կցանկանան ծանոթանալ փաստաթղթի նախագծի նախնական տարբերակին, կարող են աշխատանքային օրերին, ժամը 17-18-ը դիմել ՀՀ ջրային ռեսուրսների կառավարման գործակալություն (հասցեն՝ Կառավարական 3-րդ տուն, 5-րդ հարկ, 541 սենյակ):

Հասարակության կողմից փաստաթղթի նախնական տարբերակի լսումը տեղի կունենա 2004 թ. սեպտեմբերի 20-ին, ժամը 16:00-ին, Կառավարական 3-րդ տուն, 5-րդ հարկ, 541 սենյակ:

ՀՀ ՋՐԱՅԻՆ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆ

COGNITIO
Marketing, PR, Brand Management
Address: 9 Alex Manoogian Str.,
AUA Business Centre, Yerevan, Armenia
Tel: 374-1-512245-6. Fax: 374-1-512247
E-Mail: cogcauc@aua.am

ՀԱՍԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

ՀՀ բնապահպանության նախարարության ՀՀ ջրային ռեսուրսների կառավարման գործակալության կողմից ՀՀ ջրային օրենսգրքի եւ ՀՀ կառավարության 07.03.03 թ. N 217-Ն եւ N 218-Ն որոշումների պահանջների համաձայն ծանուցվում է ՀՀ **Արմավիրի** մարզի **Ակնաշեն** համայնքում հողի սեփականատեր **Անաստաս Պողոսյանին** ձկնաբուծական նպատակով ստորերկրյա ջրային ռեսուրսներից 32.0 լ/վրկ ջրառի ջրօգտագործման թույլտվության նախագիծը:

Բոլոր շահագրգիռ անձինք, ովքեր կցանկանան ծանոթանալ փաստաթղթի նախագծի նախնական տարբերակին, կարող են աշխատանքային օրերին, ժամը 17-18-ը դիմել ՀՀ ջրային ռեսուրսների կառավարման գործակալություն (հասցեն՝ Կառավարական 3-րդ տուն, 5-րդ հարկ, 541 սենյակ):

Հասարակության կողմից փաստաթղթի նախնական տարբերակի լսումը տեղի կունենա 2004 թ. սեպտեմբերի 20-ին, ժամը 16:00-ին, Կառավարական 3-րդ տուն, 5-րդ հարկ, 541 սենյակ:

ՀՀ ՋՐԱՅԻՆ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՍԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

ՀՀ բնապահպանության նախարարության ՀՀ ջրային ռեսուրսների կառավարման գործակալության կողմից ՀՀ ջրային օրենսգրքի եւ ՀՀ կառավարության 07.03.03 թ. N 217-Ն եւ N 218-Ն որոշումների պահանջների համաձայն ծանուցվում է ՀՀ **Արագածոտնի** մարզի **Արագածավան** գյուղում գործող **«Ավաղան» ՍՊԸ-ին** ձկնաբուծական նպատակով ստորերկրյա ջրային ռեսուրսներից 7.8 լ/վրկ ջրառի ջրօգտագործման թույլտվության նախագիծը:

Բոլոր շահագրգիռ անձինք, ովքեր կցանկանան ծանոթանալ փաստաթղթի նախագծի նախնական տարբերակին, կարող են աշխատանքային օրերին, ժամը 17-18-ը դիմել ՀՀ ջրային ռեսուրսների կառավարման գործակալություն (հասցեն՝ Կառավարական 3-րդ տուն, 5-րդ հարկ, 541 սենյակ):

Հասարակության կողմից փաստաթղթի նախնական տարբերակի լսումը տեղի կունենա 2004 թ. սեպտեմբերի 20-ին, ժամը 16:00-ին, Կառավարական 3-րդ տուն, 5-րդ հարկ, 541 սենյակ:

ՀՀ ՋՐԱՅԻՆ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ
ԱՊՐԱՆՔՆԵՐԸ ԵՎ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ
տեղեկագրքով, Ինտերնետով, CD-ով, հեռախոսով
ՍՓՅՈՒՌ տեղեկատվական ծառայություն
Երեւան, Փավստոս Բուզանդի 1/3, 7-րդ հարկ
Հեռ. 590000 www.spyur.am

ԳՈՎԱԶԴԻ ՀԱՄԱՐ ԶԱՆԳԱՀԱՐԵԼ՝ 58-24-83

«Գինդ» տպագրատուն, Երեւան, Բագրատունեաց 70ա Գրանցման թիվ՝ 65, դասիչ՝ 69150 Տպաքանակը՝ 3000 Ստորագրված է տպագրութեան՝ 8.09.2004 Գինը՝ 100 դրամ